

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 04.04.1995
KOM(95) 97 endelig udg.

DEN EUROPÆISKE UNIONS BETYDNING FOR TURISMEN

GRØNBOG FRA KOMMISSIONEN

INDHOLDSFORTEGNELSE

INDLEDNING

A. FÆLLESSKABETS HITTIDIGE INDSATS TIL FORDEL FOR TURISMEN

- I. DEN GRUNDLÆGGENDE PROBLEMSTILLING
 1. Udviklingen i turismen
 2. Turistindustrien må tilpasse sig udviklingen
 3. Beskæftigelsen inden for turismen
- II. HVAD KAN FÆLLESSKABET GØRE?
 1. Disponible instrumenter
 2. Udnyttelse af disse instrumenter til gavn for turismen

B. MERVÆRDIEN I FÆLLESSKABSAKTIONERNE TIL FORDEL FOR TURISME

- I. OPFYLDELSEN AF MÅLSÆTNINGERNE I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNION
- II. TURISMEN BIDRAGER TIL AT STYRKE DEN ØKONOMISKE OG SOCIALE SAMHØRIGHED I EU
- III. TURISMEN ER ET OPLAGT OMRÅDE FOR KONKRETE TILTAG MED HENBLIK PÅ EN BÆREDYGTIG UDVIKLING
- IV. TURISMEN BIDRAGER TIL BEVIDSTHEDEN OM EN EUROPÆISK IDENTITET
- V. BEDRE STYRING AF STRUKTURBETINGEDE OG TEKNOLOGISKE ÆNDRINGER OG ØGEDE UDVIKLINGSMULIGHEDER FOR SMÅ OG MELLEMSTORE TURISTVIRKSOMHEDER
- VI. DER LIGGER EN MERVÆRDI I EN SAMORDNING AF POLITIKKER OG INSTRUMENTER
- VII. TURISMEN OG NÆRHEDSPRINCIPPET

C. EU'S FREMTIDIGE BETYDNING FOR TURISMEN

- I. INDSKRÆNKNING ELLER OPHÆVELSE AF SPECIFIKKE FÆLLESSKABSFORANSTALTNINGER?
- II. BIBEHOLDELSE AF DEN NUVÆRENDE RAMME OG DET NUVÆRENDE NIVEAU FOR INDSATSEN?
- III. INTENSIVERING AF FÆLLESSKABSINDSATSEN PÅ GRUNDLAG AF DEN NUVÆRENDE TRAKTAT?
- IV. SKAL FÆLLESSKABET HAVE EN EGENTLIG TURISTPOLITIK?

ORDLISTE

BILAG

INDLEDNING

I traktaten om Den Europæiske Union, der blev underskrevet i Maastricht den 7. februar 1992, slås det for første gang fast, at Fællesskabets virke under de betingelser og i det tempo, som er foreskrevet i traktaten, også må indebære foranstaltninger på turistområdet (artikel 3, stk. t)). Det er desuden fastsat i erklæring nr. 1(1), at spørgsmålet om medtagelse i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab af et afsnit om turisme, som er blandt de områder, der er nævnt i artikel 3, stk. t), skal drøftes på regeringskonferencen i 1996 på grundlag af en rapport, som Kommissionen vil forelægge Rådet.

Denne vigtige nyskabelse er udtryk for en erkendelse af, at der her er tre væsentlige forhold at tage hensyn til: dels har turisterhvervene stor økonomisk betydning for væksten og beskæftigelsen i EU, dels er det i fuld overensstemmelse med nærhedsprincippet med en fællesskabsindsats på dette område, hvor Fællesskabet ikke har enekompetence, og endelig er det nødvendigt at skabe sammenhæng i indsatsen på tre nært forbundne områder, nemlig turisme, forbrugerpolitik og beskyttelse af vore natur- og kulturværdier.

Det var konklusionen på den debat, der gik forud for revisionen af traktaterne, og som blev indledt på det uformelle møde mellem ministrene for turisme den 29. september 1990 i Milano og fortsattes dels under behandlingen af flere medlemslandes bidrag til forberedelsen af regeringskonferencen (Italien og Grækenland i februar 1991, Luxembourg i juni 1991 og Nederlandene i november 1991), dels i Europa-Parlamentet, specielt i forbindelse med vedtagelsen af Parlamentets beslutning af 15. juli 1991(2) om en fællesskabspolitik for turisme. Fordi begrebet turisme dækker over et meget omfattende og komplekst aktivitetsområde, fordi der er tale om meget forskelligartede nationale strategier på området, og fordi turismen indvirker på en lang række andre fællesskabspolitikker, er der i unionstraktaten hverken fastsat specifikke målsætninger for en fællesskabsindsats inden for turisme eller retningslinjer for, hvordan denne indsats skal udmøntes i konkrete foranstaltninger, sådan som det ellers er tilfældet for de øvrige områder, der blev inddraget under traktaten ved samme revision, f.eks. kultur (artikel 128) eller forbrugerbeskyttelse (artikel 129 A).

Formålet med denne **grøn bog om Den Europæiske Unions betydning for turismen**, der skal ses i sammenhæng med drøftelserne på det uformelle møde mellem ministrene for turisme den 15. april 1994 i Athen, er således at bidrage til en generel debat om EU's rolle i relation til turismen med henblik på udarbejdelse af den rapport, som Kommissionen skal forelægge Rådet senest i 1996. Uanset hvad konklusionerne bliver på de igangværende drøftelser forud for regeringskonferencen i 1996, og uanset om Kommissionen har til hensigt at fremlægge nye forslag vedrørende turisme i den forbindelse, er formålet med det foreliggende dokument at starte en omfattende høring om EU's betydning for turismen med inddragelse af alle berørte kredse, såvel offentlige som private, på både regionalt, nationalt, europæisk og internationalt plan. En sådan høring er berettiget på grund af turismens tværfaglige og bredt dækkende

(1) Jf. erklæringen (nr. 1) om civilbeskyttelse, energi og turisme samt artikel N, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Union.

(2) EFT C 183/91. Med denne beslutning (specielt artikel 6) opfordrer Europa-Parlamentet på ny regeringskonferencen om Den Politiske Union til at overveje, hvordan turismen omgående og udtrykkeligt kan indarbejdes i traktaterne, da der er tale om et område af afgørende betydning for oprettelsen af Den Økonomiske og Monetære Union, selv om også fri bevægelighed for personer, varer, tjenesteydelser og kapital i det indre marked omfatter turismen.

karakter, og fordi turismen har tilknytning til mange andre brancher i erhvervslivet, hvilket også forklarer, hvorfor så mange forskellige sektorphilippikker indvirker på turismen.(3)

Ifølge Europa-Parlamentet(4) og Det Økonomiske og Sociale Udvalg(5) kunne en europæisk turistpolitik bidrage til at konkretisere og synliggøre den indsats, der gøres fra både Fællesskabets og nationale, regionale og lokale myndigheders side til fordel for turister og turistvirksomheder, gennem større reel sammenhæng mellem de forskellige offentlige støtteniveauer på dette område.

I beslutningen af 18.1.94 om turismen på grænsen til år 2000, som er baseret på hr. Cornelissens betænkning, understreges det i punkt 4, at "turismen bør have strategisk prioritet i forbindelse med den økonomiske udvikling, og at den bør have status som et særligt erhverv". I beslutningens punkt 5 anføres det, at turismen "samtidig med at den er en sektor af væsentlig betydning for den økonomiske udvikling i Fællesskabet, er en ubestridelig social faktor, der fremmer kendskabet til fremmede kulturer, steder og livsformer og mindsker de regionale forskelle".

I den beslutning, som Europa-Parlamentet vedtog på grundlag af en betænkning fra fr. Diez de Rivera, udtrykker Parlamentet desuden sin overraskelse over, at turismen, som berører alle europæiske borgere, hidtil - bortset fra nogle få undtagelser - kun er blevet behandlet ud fra en økonomisk synsvinkel. Parlamentet erklærer sig overbevist om, at turismen i stigende grad kan bidrage til øget forståelse af de grundlæggende elementer i begrebet "unionsborgerskab". I beslutningens punkt 1 slås det også fast, at turismen ikke blot er én af de vigtigste erhvervssektorer i Den Europæiske Union, men at turismen også - og måske især - berører alle europæiske borgere, for hvem den udgør et umistelig socialt gode, til hvis kvalitet der stilles stigende krav, hvilket også rent logisk indebærer, at turisten som forbruger skal have en central placering i en fællesskabspolitik for turisme.

I denne sammenhæng skal grønbogen:

- redegøre for Fællesskabets aktuelle indsats til fordel for turismen og de instrumenter desangående, det har til sin rådighed;
- klarlægge, hvilken merværdi der i givet fald ligger i en politik, der gennemføres på fællesskabsplan;
- pege på fremtidsperspektiverne inden for turismen og på, hvordan EU's fremtidige rolle på dette område kan defineres.

(3) Hele spørgsmålet om definitionen af turisme, som har været debatteret i en lang række fora, skal ikke tages op her; i bilag I til denne grønbog gives der dog en kort redegørelse for debatten samt for de data, der normalt anvendes til at afgrænse sektoren.

(4) PE 178.920/endelig udg. af 18.1.94 og PE 185.379/endelig udg. af 15.12.94.

(5) CES/1021/94.

A. FÆLLESSKABETS HITTIDIGE INDSATS TIL FORDEL FOR TURISMEN

I. DEN GRUNDLÆGGENDE PROBLEMSTILLING

1. Udviklingen i turismen

Alle økonomiske analyser viser, at turismen, som i gennemsnit tegner sig for 5,5% af BNP i EU og i visse medlemslande næsten det dobbelte, er en af de erhvervssektorer, som i en lang periode har oplevet en konstant vækst(6).

De bekræfter også, at Europa fortsat er den vigtigste drivkraft i den internationale turisme målt i relation til antallet af ankomster, størrelsen af indtægter og omfanget af turiststrømme til tredjelande. Men den kendsgerning, at Europa har tabt markedsandele (ca. 11% fra 1970 til 1994 med hensyn til ankomster og 14% med hensyn til indtægter(7)) til nye destinationer i Østasien og Stillehavsområdet, vidner om, at disse lande har den fornødne kapacitet til at imødekomme den forventede stigning i turistefterspørgslen på et verdensmarked med stadig flere konkurrenter. Debatten omkring markedsandele er dog en smule misvisende i relation til den faktiske økonomiske udvikling inden for turismen. På den ene side er det naturligvis nødvendigt at vurdere antallet af tilrejsende turister til Europa, som synes at være stigende på mellemlang sigt, i relation til en vurdering af udbuddets faktiske og potentielle mætningsniveau. På den anden side er den kvantitative udvikling, målt i absolutte tal eller i markedsandele af turistefterspørgslen, kun én af indikatorerne for udviklingen i turistsektoren, og den kan meget vel være af marginal betydning sammenlignet med udviklingen i indtjeningen fra turistefterspørgslen eller udbuddets konkurrenceevne: kombinationen af turistmængden (specielt masseturisme) og indtjening (specielt forventet indtjening pr. turist) er mere afgørende for europæisk turismes fremtid.

Der er således gode betingelser til stede for en yderligere vækst i turistmængden, især på internationalt plan, og bl.a. den højere gennemsnitsalder i befolkningen i de industrialiserede lande, højnelsen af uddannelsesniveauet og de øgede muligheder for betalt ferie og mere fleksible arbejdstider giver anledning til at forvente en yderligere stigning i antallet af korte turistophold, samt flere afrejsemuligheder og øgede ferie- og rejsemuligheder for unge og pensionister(8). Sandsynligheden for en kraftig udvikling af weekend-turismen kan danne grundlag for en ekspansion af turismen på lokalt plan, hvilket kan skabe øget beskæftigelse inden for nogle markedssegmenter, som er forholdsvis beskyttet imod international konkurrence. Men samtidig kan den øgede bevidsthed om rejsemulighederne tilligemed forbedringen af transportnettene, faldende priser for flytransport og bedre bookingfaciliteter som følge af teknologiske fremskridt enten indvirke positivt på det europæiske turistudbud ved at øge den indenlandske og internationale efterspørgsel eller tværtimod dreje en hidtil

(6) En grundig analyse af den seneste udvikling inden for turismen i Europa findes i publikationen fra GD XXIII og Eurostat om *Turismen i Europa*, som er under udgivelse. Bilag 2 til denne grønbog indeholder visse nøgletal for tendenserne i 1994.

(7) Jf. World Tourism Organisation, *Tourism in 1994 - Highlights*. Januar 1995, Madrid.

(8) Ved siden af disse overvejelser i tilknytning til den demografiske og samfundsøkonomiske udvikling på internationalt plan er der visse kommentatorer, der ser turismen som et typisk udtryk for det "globale paradoks", der vil præge samfundet i det 21. århundrede og videre frem: Informationssystemernes udbredelse og mediernes tilbud om "rejser i fantasien" vil kun skabe øget behov for rejser i virkeligheden, se bl.a. John Naisbitt, *The Global Paradox*, W. Marrow, 1994. Vedrørende den "immaterielle økonomi" voksende betydning, se Charles Goldfinger, *L'Utile et le futile*, Edition Odile Jacob, Paris, 1994.

forholdsvis "sikker" efterspørgsel væk fra Europa og over mod destinationer uden for Fællesskabet.

2. Turistindustrien må tilpasse sig udviklingen

Det europæiske turistudbud må tilpasse sig internationaliseringen af markedet og den voksende konkurrence fra de nye destinationer, men også udviklingen i turistefterspørgslen, specielt den europæiske. De strategier, som de største grupper i sektoren hidtil har fulgt, har været centreret omkring to forskellige principper: Enten en specialisering inden for afgrænsede markedssegmenter sideløbende med en øget koncentration for at nå op i international målestok, eller en differentiering af aktiviteter, der tilbydes lokalt eller internationalt, gennem udvikling af i mange tilfælde indbyrdes komplementære markedssegmenter.

Der er dog flere faktorer, der er afgørende for turistvirksomhedernes evne til at gennemføre de fornødne tilpasningsstrategier:

- De skal tilpasse sig den lovgivningsmæssige og administrative kontekst, der er gældende for hele erhvervslivet, men som kan omfatte bestemmelser, der tager specifikt sigte på turistindustrien, f.eks. i relation til beskyttelsen af turisten eller hensynet til miljøet.
- De skal reagere umiddelbart på den direkte og omgående virkning, som faktorer uden for turistindustriens kontrol har på efterspørgslen (f.eks. klimaforhold, internationale begivenheder, naturkatastrofer). Det kræver en hurtig tilpasning af udbuddet, som i mange tilfælde kan være vanskelig i betragtning af sådanne begivenheders uforudsigelighed og omfang.
- Det faktum, at visse grene af turistbranchen udelukkende opererer på et lokalt marked, kan føre til en fejlagtig fortolkning af udviklingen i den internationale efterspørgsel på turistområdet. Denne efterspørgsel vender sig i stigende grad væk fra de hovedsagelig kvantitative værdier (disponibelt udbud, priser) over mod stadig mere kvalitative elementer (miljø, service, atmosfære) for at dække turisternes ønsker. Det øgede krav om kvalitet kommer til udtryk gennem udvikling af en mere individuel turistbetjening, og det betyder, at en rationalisering af turistudbuddet i retning af masseproduktion ud fra et ønske om stordrift, der kan give arbejdskraftbesparelser, ikke nødvendigvis er en væsentlig konkurrencefordel; tværtimod kan en tilpasningsstrategi medvirke til at opdele hvert enkelt markedssegment inden for turismen i delmarkeder eller nicher, hvor turistvirksomhederne kan styrke deres konkurrenceevne, eller hvor der eventuelt slet ikke vil være nogen egentlig konkurrence.
- Det er uklart, om turistvirksomhedernes størrelse - det er i mange tilfælde små virksomheder - udgør en fordel eller en ulempe⁽⁹⁾. De små virksomheder skal ikke kun slås med virkningerne af de koncentrationer, der gennemføres i sektoren, og den generelle udvikling i de internationale konkurrencevilkår, som f.eks. stigende priser på

(9) F.eks. gælder det i hotel- og restaurationsbranchen, at halvdelen af de anslåede i alt 1,3 mio. virksomheder i EU i 1990 stort set drives som enkeltmandsvirksomheder. 80% af de disponible hotelværelser udbydes af selvstændige hoteller, og de meget små virksomheder (0-9 ansatte) udgør 96% af virksomhederne i hotel- og restaurationsbranchen. Disse virksomheder tegner sig for 57% af omsætningen i sektoren og 63% af arbejdskraften, som i alt anslås til 4,6 mio. beskæftigede. EF, GD XXIII-Eurostat, *Enterprises in Europe, 3rd report, 1994*.

tjenesteydelser, men har også problemer med virksomhedsledelse, markedsføring, indførelse af nye teknologier og innovation i almindelighed, adgang til kapital, specielt i forbindelse med udvidelse af aktiekapitalen, eller samarbejdsvanskeligheder mellem virksomheder eller virksomhedsgrupper inden for frivillige sammenslutninger og kæder. Endelig sker der også i mange tilfælde ændringer i de lokale konkurrencevilkår, når udviklingen i efterspørgslen medfører en forøgelse eller spredning af aktørerne på turistmarkedet (som eksempel kan nævnes bondegårdsferie).

De mange vanskeligheder, der kan gøre det svært at tilpasse turistindustrien til udviklingen i efterspørgslen, er forklaringen på, at der er gennemført forskellige foranstaltninger med henblik på at skabe en gunstig ramme for turistvirksomhederne, og her tænkes specielt på øget viden og information om sektoren, herunder flere og bedre statistikker, samt visse ændringer i lovgivningen omkring virksomhederne, bl.a. i forbindelse med gennemførelsen af det indre marked.

3. Beskæftigelsen inden for turismen

3.1. *Turismen bidrager massivt til beskæftigelsen*

Ca. 9 mio. mennesker arbejder inden for turismen i Fællesskabet, hvilket, målt efter antallet af jobs i direkte tilknytning til turistprodukter og -aktiviteter, svarer til næsten 6% af den samlede beskæftigelse. Desuden synes en række nyere undersøgelser, foretaget af Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD)(10) at bekræfte, at turismen kan bidrage direkte til at nedbringe arbejdsløsheden og skabe nye arbejdspladser som følge af udviklingen i turiststrømmene og -indtægterne.

Turismen er således ifølge Kommissionens hvidbog fra december 1993 om vækst, konkurrenceevne og beskæftigelse én af vejene ind i det 21. århundrede og et af de områder, hvor de seneste Europæiske Råd har krævet en handlingsplan iværksat meget hurtigt. Turismen figurerer blandt de 17 hovedområder, hvor udsigterne for beskæftigelsen på mellemlang sigt vurderes positivt i lyset af udviklingen i adfærd, levestandard og teknologiske muligheder(11).

På det Europæiske Råd i Essen fremlagde Kommissionen resultaterne af en spørgeundersøgelse om de mange nyskabende lokale beskæftigelsesinitiativer, problemerne i denne forbindelse og forudsætningerne for succes. Konklusionerne er, at med hensyn til udviklingen af lokale initiativer kan turismen og de forskellige aktører i turistsektoren bidrage til de ønskede ændringer i retning af et "initiativrigt samfund"(12) byggende på en social samhørighed og et dertil hørende fintmasket samarbejde. Hvis der i forlængelse af konklusionerne fra De Europæiske Råd på Korfu og i Essen skabes grundlag for en mere

(10) Ifølge de undersøgelser, der blev fremlagt på det seminar, som OECD's Komité for Turisme afholdt om "Turisme og Beskæftigelse" (Antalya, den 24.-26. april 1994), har væksten i turistforbruget større indvirkning på beskæftigelsen end væksten i de øvrige sektorer i økonomien; se også de overslag, der er foretaget af WTTC og offentliggjort i *Travel and Tourism - Special Report on Employment*, Bruxelles, 1993.

(11) Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene om de nye beskæftigelsesmuligheder. Dokumentet offentliggøres i nær fremtid.

(12) Kommissionens rapport nr. V om gennemførelsen af hvidbogen om vækst, konkurrenceevne og beskæftigelse. Rapporten omhandler nyskabende lokale beskæftigelsesinitiativer.

sammenhængende indsats til fordel for den lokale beskæftigelse og lokale udviklingsinitiativer, vil det også kunne bevirke en bedre udnyttelse af det beskæftigelsesskabende potentiale, der ligger i turismen.

3.2. Beskæftigelsen i turistsektoren er karakteriseret ved specielle arbejdsopgaver og speciel organisering af hele erhvervet

Selve karakteren af turisterhvervet, som hovedsagelig er centreret omkring udbuddet af tjenesteydelser i afgrænsede perioder, modsat aktiviteten i andre økonomiske sektorer, medfører nogle helt specielle arbejds- og beskæftigelsesvilkår: sæsonarbejde, weekend-arbejde, lang daglig arbejdstid, og alle disse faktorer indvirker på hinanden. Bl.a. betyder erhvervets sæsonbestemte karakter, at der bliver tale om meget usikker beskæftigelse, og det indebærer svingende indtægter, hvilket igen resulterer i en spredning af arbejdet på årsbasis, som er helt anderledes end i resten af erhvervslivet.

Disse særtræk tilligemed det forhold, at sektoren er stærkt domineret af små og mellemstore virksomheder, er nok forklaringen på og eventuelt også årsagen til, at ganske bestemte kategorier af arbejdskraft er stærkere repræsenteret i turistsektoren end andre steder: mellem 45 og 65% kvinder, mange unge og mange med ringe eller slet inden kvalifikationer.

Det har visse konsekvenser: det kraftige "gennemtræk" blandt de ansatte eller - set ud fra lønmodtagerens synspunkt - den meget usikre beskæftigelse kan gøre det vanskeligt at udvikle kompetence og kvalifikationer inden for visse brancher i turistsektoren netop på et tidspunkt, hvor efterspørgslen er blevet præget af større kvalitetsbevidsthed og derfor kræver mere professionalisme og mere faglig kunnen i turistindustrien. Det kan måske oven i købet føre til mangel på bestemte former for arbejdskraft, hvilket kan hæmme udviklingen af beskæftigelsen og aktiviteten i turistsektoren.

Ifølge alle eksperter er det sæsonafhængigheden, som er mest afgørende for beskæftigelsesvilkårene i turistsektoren. Konsekvensen er, at de arbejdstagere, der får beskæftigelse i turistsektoren, ligesom inden for de fleste andre sæsonerhverv, er ringere kvalificeret og kun i begrænset omfang får en kompetencegivende uddannelse på grund af enten manglende tid eller manglende motivation. Det er klart, at disse aspekter er afgørende for den måde, hvorpå turistvirksomhederne ledes, og for hele branchens image, men også for turistsektorens muligheder for at styrke sin position over for konkurrencen fra andre turistmål i verden.

Til gengæld kan den udprægede sæsonbestemthed, der kendetegner turistsektoren, give anledning til helt nye overvejelser omkring beskæftigelsen og mere generelt om de sociale aspekter, fordi dette område kan bruges som model for forsøg med projekter, baseret på udregning på årsbasis af arbejdstiden for sæsonarbejdere og løsarbejdere, hvilket igen fører til en grundlæggende nyvurdering af sondringen mellem beskæftigelsesperioder, erhvervsinaktive perioder (eller ledighedsperioder) og uddannelsesperioder for store dele af den erhvervsaktive befolkning i Europa. Sådanne overvejelser kræver naturligvis inddragelse af repræsentanter for arbejdsmarkedets parter, specielt på fællesskabsplan.

II. HVAD KAN FÆLLESSKABET GØRE?

1. Disponible instrumenter

Generelt har Fællesskabet til udførelsen af sine opgaver forskellige lovgivningsinstrumenter til rådighed: De kan være enten bindende (forordninger, direktiver, afgørelser og beslutninger) eller ikke-bindende (henstillinger, meddelelser og udtalelser). Disse instrumenter kan være af overvejende operationel karakter (f.eks. handlingsplaner og arbejdsprogrammer, hvori er fastsat en række prioriterede foranstaltninger), eller det kan være egentlige retsakter (der fastsætter de berørte parters rettigheder og forpligtelser). Der kan også være tale om forslag til fælles retningslinjer, som Fællesskabet gerne ser fulgt (på helt frivillig basis) eller en kombination af de forskellige muligheder. I forbindelse med et mere omfattende internationalt samarbejde kan Fællesskabet også tiltræde, forhandle eller støtte konventioner og aftaler om specifikke emner, der også involverer andre internationale organisationer eller tredjelande. Endelig har Fællesskabet i forbindelse med visse opgaver, som ikke har kunnet løses tilfredsstillende hverken ved hjælp af partnerskaber eller samarbejde med det private erhvervsliv eller med arbejdsmarkedets parter eller ved uddelegering til regional- eller lokalforvaltninger, besluttet at oprette decentrale fællesskabsorganer, der beskæftiger sig med et klart afgrænset emne. Det behøver dog ikke at berøre institutionernes beføjelser i relation til fællesskabspolitikken på det pågældende område.

2. Udnyttelse af disse instrumenter til gavn for turismen

Denne vifte af instrumenter er allerede blevet brugt til at udvikle fællesskabsforanstaltninger, som det også fremgår af den tidligere nævnte beretning om fællesaktioner med indvirkning på turismen(13).

Direkte foranstaltninger

En første EF-handlingsplan for turisme (Rådets afgørelse 92/421/EØF af 13.7.92 baseret på traktatens artikel 235(14)) af tre års varighed fra 1.1.1993. De prioriterede foranstaltninger, der er nævnt i bilaget til handlingsplanen, har gjort det muligt at gennemføre en række pilotprojekter bl.a. inden for turisme i landdistrikter, turisme med kulturelt sigte, turisme med socialt sigte, uddannelse inden for turisterhvervet samt på miljøområdet. Disse projekter har givet anledning til dannelse af partnerskaber mellem aktører fra forskellige lande og regioner i Europa. Handlingsplanens gennemførelse vil blive gjort til genstand for en uafhængig evaluering.

Desuden er der siden 1990 gennemført forskellige foranstaltninger i forbindelse med det toårige program for udvikling af fællesskabsstatistikker vedrørende turisme(15) med henvisning til traktatens artikel 213.

(13) KOM(94) 74 endelig udg. af 6. april 1994.

(14) EFT L 231 af 13.8.92.

(15) Rådets afgørelse 90/665/EØF af 17. december 1990, EFT 358 af 21.12.90.

*Foranstaltningerne i EF-handlingsplanen
(Rådets afgørelse 92/421/EØF af 13.7.92)*

1. *Forbedring af kendskabet til turisme og øget sammenhæng i foranstaltningerne*
2. *Spredning af ferieperioder*
3. *Tværnationale foranstaltninger*
4. *Turisterne som forbrugere*
5. *Turisme med kulturelt sigte*
6. *Turisme og miljø*
7. *Turisme i landdistrikter*
8. *Turisme med socialt sigte*
9. *Ungdomsturisme*
10. *Uddannelse*
11. *Markedsføring i tredjelande*

Indirekte foranstaltninger

Blandt de vigtigste foranstaltninger er Fællesskabets femte handlingsprogram på miljøområdet⁽¹⁶⁾ og *miljødirektiverne*, bl.a. om vurdering af projekters miljømæssige virkninger, kvaliteten af de naturlige miljøer og beskyttelsen af naturen, som alle tager sigte på de miljøpolitiske målsætninger i artikel 130 R. I denne sammenhæng skal det også nævnes, at Fællesskabets er kontraherende part i nogle *internationale konventioner*, som vedrører regioner, der i særlig grad berøres af turismen, f.eks. Barcelona-konventionen om beskyttelse af Middelhavet og konventionen om beskyttelse af Alperne.

Foranstaltningerne på det kulturelle område (med henvisning til traktatens artikel 128) vedrører bl.a. beskyttelsen af den europæiske kulturarv, især i forbindelse med EF-handlingsprogrammet RAFAEL⁽¹⁷⁾.

Turistvirksomhederne har desuden haft gavn af de foranstaltninger, der indgår i Rådets afgørelse 93/379/EØF af 14. juni 1993 på grundlag af artikel 235(18) om et flerårigt handlingsprogram til styrkelse af de prioriterede områder og med henblik på at sikre kontinuiteten og konsolideringen af erhvervspolitikken for navnlig små og mellemstore virksomheder i Fællesskabet.

I forbindelse med forskning og udvikling er der på grundlag af principperne i artikel 130 F og 130 G iværksat et projekt *Tourism Information Marketing* under det tredje FTU-rammeprogram samt flere pilot- og demonstrationsprojekter om elektroniske informationstjenester på turistområdet under programmet IMPACT. I samme program opererer

(16) Jf. den første situationsrapport, KOM(94) 453 af 30. december 1994.

(17) KOM(95) 110 af 29. marts 1995.

(18) EFT L 161 af 2.7.93.

man med et særligt forskningsområde, der vedrører "Teknologier til beskyttelse og bevaring af kulturarven i Europa".

Inden for det fjerde FTU-rammeprogram(19), specielt særprogrammet Miljø og Klima, omne fire om den menneskelige dimension i miljøforandringer, som har til formål at forbedre det politiske grundlag og intensivere indsatsen for en bæredygtig udvikling i Europa, kan der gennemføres projekter af betydning for turismen.

Også foranstaltningerne med henblik på *gennemførelsen af det indre marked* vil, når de bliver iværksat, skabe gunstige vilkår for øget samfærdsel, der kan stimulere turismen inden for Fællesskabet og gøre det lettere at udvikle det til en fælles turistdestination for turister fra andre lande. Det drejer sig f.eks. om afskaffelsen af toldkontrollen og toldformaliteterne ved de indre grænser. Visse foranstaltninger om afskaffelsen af den kontrol ved de indre grænser, som er fastsat i traktatens artikel 7 A, gælder allerede nu for visse medlemsstater, efter at konventionen om anvendelsen af Schengen-aftalerne(20) er trådt i kraft.

Visse andre foranstaltninger mangler endnu at blive vedtaget af medlemsstaterne, som f.eks. konventionen om tredjelandstatsborgere, der krydser medlemsstaternes ydre grænser. Sideløbende hermed gør fremskridtene med hensyn til gennemførelsen af det indre marked i relation til arbejdskraftens frie bevægelighed, fri etableringsret og fri udveksling af tjenesteydelser samt ophævelsen af de fiskale grænser det lettere at rejse inden for Fællesskabet og øger mobiliteten blandt de ansatte i turistsektoren på tværs af landegrænserne, hvilket kan bidrage til udviklingen af en tværnational turistindustri, der på grund af multiplikatorvirkningen fra de store markeder kan forstærke udviklingen i europæisk turisme. Der er således vedtaget forskellige *forordninger* for at gøre det lettere at krydse landegrænser, specielt nr. 3925/91 og 1823/92 om kontrol med og formaliteter for håndbagage. Ligeledes findes der en række *direktiver* på det fiskale område (91/680/EØF og 92/111/EØF), der skal gøre det lettere for turisterne at foretage indkøb i andre EU-lande, herunder køb med afgiftsfritagelse.

Et andet eksempel på fællesskabsforanstaltningernes positive indvirkning på væksten og konkurrenceevnen i turistsektoren er gennemførelsen af det indre marked for transporttjenesteydelser(21). Desuden slås der i hvidbogen om *den fælles transportpolitikks fremtidige udvikling*(22), hvori der lægges stor vægt på at sikre en bæredygtig mobilitet, til lyd for en helhedsstrategi, der tager sigte både på en forbedring og en mere rationel udnyttelse af infrastrukturene, og på øget sikkerhed for brugerne samt bedre beskyttelse af miljøet.

Turismen kan også have stor interesse i de foranstaltninger, der iværksættes fra Fællesskabets side med henblik på oprettelse og udvikling af *transeuropæiske net* inden for

(19) KOM(94) 68.

(20) Den 22. december 1994 besluttede Schengen-udvalget at konventionen skulle træde i kraft den 26. marts 1995 for syv af de ni signatarstater (B, D, ES, FR, LUX, NL og PT). For Italiens og Grækenlands vedkommende er de fornødne forudsætninger endnu ikke til stede.

(21) En nærmere redegørelse for de foranstaltninger i tilknytning til det indre marked, der indvirker på udviklingen af turismen, findes i Kommissionens beretning om fællesaktioner med indvirkning på turismen (KOM(94) 74 endelig udg. af 6. april 1994).

(22) Den fælles transportpolitikks fremtidige udvikling (KOM(92) 494 endelig udg. af 2.12.92).

transportinfrastruktur, telekommunikation og energi, og som er omhandlet i traktatens artikel 129 B.

Derudover søger Kommissionen i forbindelse med *anvendelsen af konkurrencereglerne* for at påtale og straffe visse former for konkurrenceforvridende praksis fra virksomheders eller medlemsstaters side, der påvirker markedet for turisme i uheldig retning og dermed forsinker eller hæmmer en afbalanceret udvikling på dette marked. Visse former for aftaler eller støtte er dog tilladt, hvis de f.eks. bidrager til at fremskynde strukturtilpasninger i turistindustrien eller til at fremme udviklingen i tilbagestående regioner. I relation til turismen bidrager således også konkurrencepolitikken til udviklingen af et europæisk område uden indre grænser og til styrkelsen af den økonomiske og sociale samhørighed gennem åbningen af markeder, der har været beskyttet af karteller, misbrug af dominerende stilling eller statsstøtte.

Den anden treårige handlingsplan for *forbrugerbeskyttelse*(23), der er baseret på artikel 129 A, har banet vejen for en række undersøgelser om fjernsalg og forbrugeres klageadgang samt for vedtagelse af *direktiver* om time sharing (94/47/EØF) og urimelige kontraktvilkår (93/13/EØF). I relation til beskyttelsen af turisterne som forbrugere skal desuden nævnes Rådets *henstillinger* 86/665/EØF og 86/666/EØF om henholdsvis standardiserede oplysninger om hoteller og brandsikring af hoteller samt et *direktiv* om pakkerejser (90/314/EØF).

Strukturfondene bidrager også i betydelig grad til at udvikle turismen i Fællesskabet og til at opfylde de i artikel 130 A fastsatte målsætninger om økonomisk og social samhørighed. Støtten er koncentreret til de mest tilbagestående regioner (mål nr. 2) og landdistrikter (mål nr. 5b). Disse regioner er prioriteret højest med hensyn til støtte fra strukturfondene (EUGFL-udviklingssektionen, EFRU og ESF). Turismen indgår blandt de prioriterede områder i fællesskabsstøtterammerne, de operationelle programmer og programmeringsdokumenter. Der er desuden iværksat forskellige foranstaltninger i forbindelse med en række fællesskabsinitiativer (LEADER, INTERREG, REGIS m.fl.) med henblik på den regionale udvikling i EU. Endelig er der i fællesskabsprogrammerne ENVIREG, RECITE, PACTE og OUVERTURE åbnet mulighed for at iværksætte fælles foranstaltninger til gavn for turismen, oprette netværk og eksperimentere med nye former for aktioner til fremme af udvekslingen af knowhow og erfaringer, bl.a. til støtte for *lokale initiativer*. For perioden 1989-1993 gik - afhængigt af regioner og formål - mellem 2 og 20% af fællesskabsstøtten fra strukturfondene til turismen(24), svarende til i alt over 3 mia. ECU til samfinansiering af *investerings- og infrastrukturprojekter på turistområdet* og foranstaltninger til *optimering af de kulturelle og historiske ressourcer* i tilbagestående regioner, forbedring af udbuddet af turistfaciliteter og udvikling af nye aktiviteter i regioner i industriel tilbagegang samt foranstaltninger til udvikling af indkvarteringsinfrastrukturer, beskyttelse af miljøet og fremme af turisme i landdistrikter, bl.a. for at give landmændene nye indtjeningsmuligheder.

Der er desuden gjort en stor indsats for at tilbyde *uddannelsesmuligheder* dels fra Den Europæiske Socialfonds side (artikel 123-125), dels i forbindelse med de forskellige programmer, der er udarbejdet til opfyldelse af målsætningerne i artikel 126 og 127. Der er med FORCE-programmet for efter- og videreuddannelse og PETRA-programmet for grunduddannelse givet mulighed for at operere med et særligt afsnit om uddannelse inden for

(23) KOM(93) 378 af 28. juli 1993.

(24) Mere detaljerede oplysninger findes i Kommissionens beretning om fællesaktioner med indvirkning på turismen (KOM(94) 74 endelig udg. af 6. april 1994) samt i skemaet i bilag 4.

turisterhverv, og LEONARDO-programmet, der blev vedtaget for ganske nyligt, skulle med sine tværnationale udvekslingsprogrammer og pilotprojekter kunne bidrage til en videreførelse af den hidtidige fællesskabsindsats på uddannelsesområdet.

B. MERVÆRDIEN I FÆLLESSKABSÅKTIONERNE TIL FORDEL FOR TURISMEN

Som det fremgår af ovenstående, kan der iværksættes en bred vifte af fællesskabsforanstaltninger til fordel for turismen. Fællesskabet forstærker med sine initiativer værdien af de foranstaltninger, der hidrører fra nationale og lokale myndigheder, erhvervskredse og organisationer, der repræsenterer de forskellige interesser i turistsektoren, hvorved turistaktiviteterne er med til at bidrage til opfyldelsen af mange af EU's målsætninger.

I. OPFYLDELSEN AF MÅLSÆTNINGERNE I TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNION

Som bekendt har EU i henhold til artikel B, første led, i de fælles bestemmelser som mål:

- "at fremme afbalancerede og varige økonomiske og sociale fremskridt, navnlig gennem etableringen af et område uden indre grænser, styrkelse af den økonomiske og sociale samhørighed og oprettelsen af en økonomisk og monetær union, der i sin endelige udformning skal omfatte en fælles valuta i overensstemmelse med bestemmelserne i denne Traktat".

Dette mål danner grundlaget for traktatens definition af Fællesskabets opgave: "... gennem oprettelsen af et fælles marked og en økonomisk og monetær union samt gennem iværksættelsen af fælles politikker eller aktioner som omhandlet i artikel 3 og 3 A at fremme en harmonisk og afbalanceret udvikling af den økonomiske virksomhed i Fællesskabet som helhed, en bæredygtig og ikke-inflationær vækst, som respekterer miljøet, en høj grad af konvergens med hensyn til de økonomiske resultater, et højt beskæftigelsesniveau, et højt socialt beskyttelsesniveau, højnelse af levestandarden og livskvaliteten, økonomisk og social samhørighed samt solidaritet mellem Medlemsstaterne" (traktatens artikel 2).

Den udvidelse af Fællesskabets indsats til også at omfatte turisme, der er banet vej for med artikel 3, stk. 1), sætter således fokus på de initiativer, der allerede er truffet til fordel for turismen, i forbindelse med de forskellige fællesskabspolitikker til opfyldelse af traktatens mål.

Det bliver stadig vigtigere at lægge øget vægt på turismen i fællesskabspolitikkerne, efterhånden som situationen udvikler sig dels under påvirkning af de internationale konjunkturer, dels som følge af ændringer i efterspørgslen, som det også påpeges af flere eksperter. Fællesskabets hidtidige indsats, bl.a. via nogle af de politikker, der har deres udspring i traktaten, er blevet fortsat i harmoni og sammenhæng med de eksisterende nationale foranstaltninger. Også medlemsstaterne iværksætter jo mange foranstaltninger til støtte for turismen, enten direkte eller i samordning med andre administrative og politiske forvaltningsstrukturer, som f.eks. regionale og lokale myndigheder. Der er tale om en bred vifte af foranstaltninger, der er tilpasset det enkelte lands udviklingsniveau og karakteren af den kulturarv, der er af værdi for turismen. Disse foranstaltninger har iøvrigt ændret karakter i

tidens løb og afspejler dermed turismens flygtige karakter og den store elasticitet i forholdet mellem udbud og efterspørgsel(25).

II TURISMEN BIDRAGER TIL AT STYRKE DEN ØKONOMISKE OG SOCIALE SAMHØRIGHED I EU

Det er i artikel 130 A og 130 B præciseret, hvordan Fællesskabet skal bestræbe sig på at styrke sin økonomiske og sociale samhørighed, mindske forskellen i udviklingsniveau mellem forskellige regioner og forbedre de mindst begunstigede områders stilling, herunder landdistrikternes. Midlerne er fællesskabspolitikkerne og -foranstaltningerne, gennemførelsen af det indre marked og specielt støtten fra strukturfondene (EFRU, ESF og EUGFL) samt Den Europæiske Investeringsbank og andre eksisterende finansielle instrumenter(26).

Turismen kan bidrage til en bedre fordeling af aktiviteter og beskæftigelse på EU's område og dermed medvirke til at genskabe den ønskede balance mellem de forskellige regioner i Fællesskabet. Der har således i de seneste år været tale om et vist sammenfald mellem målsætningerne om øget differentiering af turistudbuddet og ønsket om økonomisk og social samhørighed i Fællesskabet; det har resulteret i støtte, specielt af økonomisk art, til udviklingen af turismen i de mere tilbagestående regioner og i de områder, der er støtteberettigede i henhold til strukturfondenes mål nr. 2 og mål nr. 5b.

Differentieringen af turistudbuddet, enten som reaktion på udviklingen i efterspørgslen eller for at tiltrække nye kundegrupper, udvider turisttilbuddene med klart definerede aktiviteter, som f.eks. turisme med kulturelt sigte og turisme i landdistrikter, eller specialiserer dem med yderligere tilbud udover indkvarteringen, som f.eks. samarbejdet mellem forskellige turistområder omkring et bestemt tema (vejen til Compostella - et projekt der er udarbejdet af Europarådet, og som støttes økonomisk af EU - "vinruter" m.m.). Turismen er derved blevet en alternativ - for ikke at sige den vigtigste aktivitetskilde i forsømte områder, som i mange tilfælde ligger inden for strukturfondsstøttens geografiske afgrænsning.

Men netop fordi fællesskabsstøtten til turistsektoren forvaltes under strukturfondene, er der stillet spørgsmålstegn ved, hvorvidt man fortsat skal satse på turismen som drivkraft for udviklingen af visse lokalområder, og især hvorvidt denne udvikling er forenelig med ønskerne om at bevare den kulturelle og miljømæssige mangfoldighed i Fællesskabet(27). Specielt i relation til turismen slår Regionsudvalget, der betragter turisme i landdistrikter som et meget centralt element i en egentlig politik for landdistrikterne, til lyd for en ny helhedsstrategi, der kan sikre en fornuftig udnyttelse af turistmulighederne, baseret på samarbejde og hensyntagen til kulturarven. Det vil være en enestående chance for mange områder i landdistrikterne(28).

(25) Se bilag 3, Oversigtsskemaer over de organer i EØS-landene, der varetager turistpolitikken på nationalt plan.

(26) Europa-Parlamentet *The Role of the EC in regard to Tourism and Regional Development*, Generaldirektoratet for Forskning - arbejdsrapport, Luxembourg, oktober 1993.

(27) Der henvises specielt til Europa-Parlamentets beslutning af 13. juli 1990 (EFT C 231), hvori det beklages, at turismen i mange tilfælde har udviklet sig på bekostning af miljøet uden nogen form for planlægning, som om det drejede sig om et varigt forbrugsgode. Med henvisning til direktivet om undersøgelse af projekters miljøvirkninger opfordres Kommissionen til kun at yde støtte fra EFRU og andre fonde til turistprojekter, når det er bevist, at projekterne ikke skader miljøet.

(28) Udtalelse fra Regionsudvalget om en politik til udvikling af turismen i landdistrikterne i EU's regioner (CdR 19/95 af 2.2.1995).

Turistsektoren influerer på Europas fysiske udvikling og er samtidig afhængig af denne udvikling. En forsvarlig turistpolitik skal derfor også være forenelig med den overordnede udviklingsplan for Europa, som EU-landenes ministre med ansvar for fysisk planlægning besluttede at lade udarbejde i et samarbejde mellem EU-landene og Kommissionen, bl.a. på grundlag af de dokumenter, der blev forelagt på mødet i Leipzig den 21. og 22. september 1994(29). En sådan planlægning skal fokusere på tre elementer: et polycentrisk bysystem, et effektivt og miljøvenligt infrastrukturnet og et europæisk netværk af åbne områder af miljømæssig og landskabsmæssig værdi.

III. TURISMEN ER ET OPLAGT OMRÅDE FOR KONKRETE TILTAG MED HENBLIK PÅ EN BÆREDYGTIG UDVIKLING

Udviklingen af turistsektoren i Europa er led i opfyldelsen af Fællesskabets opgave, således som det er beskrevet i artikel 2 i traktaten om Den Europæiske Union, nemlig at "fremme en harmonisk og afbalanceret udvikling af den økonomiske virksomhed og en bæredygtig og ikke-inflationær vækst, som respekterer miljøet". Det er også et centralt punkt i Kommissionens hvidbog(30) om en ny udviklingsmodel for Fællesskabet, hvor en af hjørnestenene skulle være "at få vendt sammenhængen mellem økonomi og økologi fra noget negativt til noget positivt", bl.a. gennem en nyorientering af de "eksisterende politiske instrumenter (.....), i det omfang de lægger op til ineffektiv ressourceanvendelse i Fællesskabet. (.....) En sådan revision bør føre til et sæt klare signaler og incitamenter til alle økonomiske aktører og beslutningstagere".

Turismen kan allerede nu indrette sig på denne strategi for en bæredygtig udvikling, for det er de færreste sektorer, hvor man i den grad er nødt til at kombinere forskellige politikker, som det er tilfældet i turistsektoren. Det er nødvendigt for at tage højde for de mange forskelligartede aspekter af turisterhvervet, som skyldes, at der er tale om en økonomisk aktivitet, der som oftest udøves som privaterhverv, men som i vidt omfang er baseret på offentligt tilgængelige goder (naturområder, kulturarv, fritidsfaciliteter, transportinfrastrukturer m.m.). Den økonomiske dynamik i sektoren, tilfredsstillelsen af turisten og bevarelsen af natur- og kulturværdier hænger nøje sammen. Der er talrige eksempler på, at et ødelagt miljø - hvad enten det drejer sig om f.eks. vandkvaliteten eller landskabet - gør et sted mindre attraktivt for turister. Omvendt er en uberørt natur og store kulturelle værdier, som er velbevarede og tilgængelige for turisterne, et væsentligt aktiv, som vil blive fremhævet i alle turistbrochurer.

Det forhold, at det er nødvendigt at få forskellige politikker til at sigte mod samme mål, gør således turismen til et oplagt område for konkrete forsøg på at skabe bæredygtig vækst. Den forventede vækst i turiststrømmene og det deraf følgende pres tilligemed det voksende krav om kvalitet fra turisternes side betyder desuden, at man ikke kan tøve længere med at

(29) Europa efter år 2000: Rapport om samarbejdet omkring fysisk planlægning i Europa (KOM(94) 354 af 27. juli 1994): *Principles for a European Spatial Development Policy*, Committee on Spatial Development (CSD), 4.10.1994. I dette dokument præciseres det, at en overordnet fysisk planlægning for Europa især skal bidrage til gennemførelsen af de fællesskabspolitikker, der influerer på det fysiske miljø, for at opfylde en central målsætning, nemlig at skabe en varig og afbalanceret udvikling, der er defineret som en økonomisk og social udviklingsproces, der udnytter ressourcerne til gavn for befolkningen både nu og fremover. Det betyder, at en bæredygtig udvikling indebærer ændringer i produktions- og forbrugsmønstrene og i den teknologi, der skal forbedre produktiviteten og give en mere effektiv udnyttelse af råvarerne, eftersom miljøkvaliteten i sidste ende er en forudsætning for den økonomiske udvikling.

(30) Vækst, konkurrenceevne, beskæftigelse - Udfordringer og veje ind i det 21. århundrede, Kommissionens hvidbog, kapitel 10.

iværksætte en sådan strategi. Det illustreres særligt tydeligt af debatten omkring de udbredte investeringer i fast ejendom, som giver mulighed for at øge inkvarteringskapaciteten, bl.a. i form af ferieboliger eller deltidsanvendelse af sådanne boliger. I traktatens artikel 130 R, stk. 2, står der, at en af de vigtigste metoder til opnåelse af dette mål skal være systematisk integrering af kravene med hensyn til miljøbeskyttelse i udformningen og gennemførelsen af Fællesskabets politikker på andre områder. En sådan integrering er den centrale idé i Fællesskabets femte handlingsprogram på miljøområdet og præger specielt Kommissionens indsats; her tænkes på de nye interne regler, der skal sikre øget hensyntagen til miljøet på så tidligt et tidspunkt som muligt ved udarbejdelsen af retlige instrumenter og andre foranstaltninger. Miljøministrene i Den Europæiske Union erkendte på deres møde på Santorin (13. og 14. maj 1994), at det er påtrængende nødvendigt at følge en sådan integreret strategi i turistsektoren, og de understregede, at der bør gøres en ekstra indsats for at anvende fællesskabslovgivningen i fuldt omfang og reducere turistaktiviteternes miljøskadelige virkninger; de var også enige om at tage de nødvendige initiativer desangående. Denne opfattelse deles af Europarådet, som har sponsoreret forskellige arrangementer om miljøbeskyttelse, bl.a. i forbindelse med turisme.

Turismen i Den Europæiske Union kan derfor allerede nu vurderes og udvikles i overensstemmelse med principperne for en bæredygtig udvikling. Det vil kunne sikre erhvervets overlevelse, give turisterne større tilfredsstillelse og bidrage til bevarelsen af Europas natur- og kulturværdier. Desuden vil denne strategi, som er påtrængende nødvendig for turistsektoren selv, kunne bruges som model for andre erhverv, hvis fremtid i lige så høj grad - men måske mindre direkte synligt - afhænger af, hvorvidt det lykkes at skabe en bæredygtig udvikling.

Fællesskabet kunne iværksætte forskellige forsøgsforanstaltninger for at støtte en bæredygtig udvikling af turismen. Formålet er tredobbelt: at give turisten en bedre betjening, at beskytte og optimere natur- og kulturværdier og at fremme turistvirksomhedernes vækst og konkurrenceevne.

Fællesskabet er naturligvis klar over, at det først og fremmest er op til de private virksomheder at iværksætte de nødvendige tilpasningsstrategier i relation til udviklingen i efterspørgslen, dvs. at lægge øget vægt på de kvalitative aspekter ved turismen (bedre betjening af turisterne og beskyttelse og bevarelse af landskaber og kulturrigdomme), når først de har forstået, hvor vigtigt det er. Fællesskabet kan dog spille en vigtig rolle ved at forsøge at kombinere de forskellige løsninger i relation til de enkelte aspekter af ekspansionen i turistsektoren. Det kan f.eks. tage specifikke initiativer med henblik på den nødvendige indregning af de eksterne omkostninger ved turistproduktet, der ligger i brugen af offentlige goder som produktionsfaktor i turisterhvervet. I mange tilfælde opfattes virksomhedernes brug af de offentlige goder, som er nødvendige for deres aktivitet (f.eks. smukke landskaber og naturområder og nationale kulturrigdomme) ikke som en investering, hvis fortsatte beståen og udnyttelse skal sikres, men som et varigt gratis gode (ifølge den klassiske, økonomiske definition). Resultatet er i mange tilfælde modstridende holdninger til udnyttelsen af disse offentlige goder, som på lang sigt kan skade udviklingen i turistsektoren, afhængigt af om man ser det fra turistvirksomhedens, fra turistens eller fra den miljøbevidste borgers synsvinkel.

Turistsektorens meget uensartede karakter og det faktum, at de fleste turistvirksomheder er meget små, betyder, at det på visse områder er vanskeligt at få øje på en fælles interesse. Det er derfor vigtigt, at man ikke forsøger at løse de overordnede problemer omkring udviklingen i sektoren på grundlag af individuelle reaktioner fra de enkelte turistvirksomheder.

Fællesskabet kan, eventuelt som supplement til den nationale politik, der i visse lande føres til støtte for turismen for at afhjælpe svaghederne på markedet, give indsatsen til fordel for sektoren øget værdi ved at stille en række faktorer til rådighed, som er gavnlige for udviklingen i turistsektoren. Her tænkes på bygning eller modernisering af de nødvendige infrastrukturer(31), optimal udnyttelse af de menneskelige ressourcer(32), beskyttelse og forbedring af miljøet(33) samt forsøg med og udbredelse af nye og differentierede turistprodukter(34).

Støtten til forsøg med nye turistprodukter, f.eks. turisme i landdistrikter (bondegårdsferie) og turisme med kulturelt sigte, skal være med til at forbedre turisterhvervets konkurrenceevne på verdensplan og øge beskæftigelsen i turistsektoren. Den er også begrundet i det forhold, at en spredning af udbuddet kan bidrage til at mindske de eksisterende spændinger i sektoren. Ved at udvide mulighederne for turistaktiviteter ud over de traditionelle områder og perioder, hvor de normalt er koncentreret (f.eks. kystegne, bjergegne, sommer/vinter), kan de offentlige myndigheder være med til at reducere belastningen af miljøet og støtte bestræbelserne på at give turisterne en bedre betjening i overensstemmelse med udviklingen i efterspørgslen i retning af mere kvalitetsprægede og individuelle ydelser. Støtten til forsøg med nye turistprodukter imødekommer således et behov på tre fronter, nemlig dels turistvirksomhedernes behov for en spredning af udbuddet for at forbedre konkurrenceevnen i sektoren som helhed, dels turisternes behov og endelig de offentlige myndigheders ønske om en kvalitativ forbedring af udbuddet via en større spredning af turismen både i tid og i rum.

Fællesskabet kunne således, som det allerede har gjort det på flere andre områder, bistå turistvirksomhederne og medlemslandene med at udveksle erfaringer og sammenligne god praksis og tilbyde målrettede og supplerende støtteforanstaltninger inden for rammerne af de fællesskabsinstrumenter, som enten findes i forvejen, eller som må udvikles.

IV. TURISMEN BIDRAGER TIL BEVIDSTHEDEN OM EN EUROPÆISK IDENTITET

En vigtig nyskabelse i Maastricht-traktaten var indføjelser af begrebet "unionsborgerskab" i traktatens anden del (artikel 8) for "enhver, der er statsborger i en medlemsstat". Dette unionsborgerskab er defineret ved en række rettigheder(35), hvoraf den vigtigste er retten til at færdes og opholde sig frit på EU's medlemsstats område (artikel 8 A).

-
- (31) Et grundlæggende element i de nationale politikker til fordel for turismen er tilvejebringelsen af *basisinfrastrukturer* som en nødvendig forudsætning for private investeringer i sektoren: kommunikations- og anlægsinfrastrukturer samt energinfrastruktur (veje, lufthavne, rensningsanlæg, vandbygningsarbejder, skisportsområder m.m.). I de fleste medlemslande er dette stadium dog ved at være overstået, og staten koncentrerer sig nu i højere grad omkring *fysisk planlægning* (specielt modernisering af eksisterende infrastrukturer, der er blevet forældede eller uegnede, genskabelse af ødelagte landskaber eller kulturværdier eller tilvejebringelse af den nødvendige infrastruktur for beskyttelsen af eksisterende miljø og kulturarv) samt omkring varetagelse af de tekniske opgaver, som er nødvendige for at udvikle turisterhvervet (f.eks. telekommunikationsinfrastrukturer).
- (32) På trods af omfattende uddannelsesforanstaltninger både på nationalt plan og på fællesskabsplan er der fortsat stor uoverensstemmelse mellem udbuddet og efterspørgslen efter beskæftigelse i turistsektoren, jf. bl.a. "Efter- og videreuddannelse i turistvirksomheder", et projekt under FORCET-programmet, oktober 1994 (foreløbigt arbejdsdokument).
- (33) Bl.a. på grundlag af drøftelserne på Santorin-mødet om sammenhængen mellem turisme og miljø.
- (34) Bl.a. på grundlag af evalueringen af EF-handlingsplanen for turisme (Rådets afgørelse 92/421/EØF).
- (35) Vedrørende valgret og valgbarhed (artikel 8 B), diplomatisk beskyttelse (artikel 8 C) og retten til at indgive andragender til Europa-Parlamentet og henvende sig til ombudsmandsinstitutionen (artikel 8 D).

Størsteparten af de europæiske borgere udøver denne ret til fri bevægelighed og ophold i forbindelse med turistrejser, selv om også antallet af rejser og ophold af erhvervsmæssig karakter er steget kraftigt med gennemførelsen af det indre marked og indførelsen af en europæisk union uden indre grænser.

Det betyder dog ikke, at man nødvendigvis fornemmer nogen sammenhæng mellem de øgede muligheder for at rejse og opholde sig på hele EU's område, selv om de mærkes af borgerne på turistrejser, og indførelsen af unionsborgerskabet. Øgede muligheder for at rejse medfører ikke automatisk mere samkvem mellem borgere inden for ét og samme politiske område under opbygning, nemlig Den Europæiske Union. Tværtimod kan man ofte læse både i økonomiske og politiske analyser, at den hurtighed, hvormed Den Europæiske Union er skabt, har ført til, at de fysiske barrierer falder hurtigere end de mentale barrierer, og at denne "forsinkelse" mellem det rent økonomiske og det adfærdsmæssige på lang sigt kan blive til skade for det videre arbejde med at opbygge Den Europæiske Union. Det hævdes fra flere sider⁽³⁶⁾, at det er nødvendigt med en mere direkte oplysningsindsats over for den europæiske borger for at få ham til at acceptere de værdier, der ligger til grund for Den Europæiske Union, udover de rent institutionelle løsninger, men det er svært at forestille sig, hvordan det kan gennemføres på andre områder end det økonomiske.

Netop turismen er et område, der bør udforskes nærmere, når man skal forsøge at give det unionsborgerskab, der er indført ved Maastricht-traktaten, et konkret indhold. Når den europæiske borger er turist uden for sit hjemlige område, er han klart mere bevidst omkring de kulturelle forskelle mellem medlemslandene og de meget begrænsede eller helt manglende fælles referencer, det være sig af økonomisk, miljømæssig eller kulturel art, men uden at disse forskelle anskues negativt eller måske endda afvisende, som det kan ske i andre sammenhænge (f.eks. fagligt eller økonomisk). Den fremmedhed, der kan ligge i at blive konfronteret med andre sprog, andre måder at tænke på, andre skikke og måske endda andre værdier, er i en turistmæssig sammenhæng ikke udelukkende en hindring for samkvemmet, men kan tværtimod skabe et ønske om at kende og forstå hinanden bedre.

På denne måde kan turismen bidrage til at udjævne forskellene mellem de mange og forskelligartede miljøer, der udgør Den Europæiske Union, og kan gennem øget forståelse af disse forskelle i en harmonisk sammenhæng medvirke til at lette kommunikationen mellem borgerne og derved bane vejen for flere både økonomiske og kulturelle kontakter og øget samkvem mellem medlemslandene.

Denne synsvinkel, som også er fremherskende i flere beslutninger fra Europa-Parlamentet⁽³⁷⁾, fortjener en vis opmærksomhed, fordi den lægger vægt på en tredje aktør i sektoren, nemlig turisten, som ikke kun er aftager af turistindustriens tjenesteydelser og bruger af turistområder og seværdigheder, men også en vigtig faktor for den politiske og økonomiske opbygning af Den Europæiske Union.

(36) Specielt D. Wolton, *La dernière Utopie - Naissance de l'Europe démocratique*. Flammarion, Paris, 1993.

(37) Især det tidligere nævnte udkast til beslutning (PE 209.897 endelig udg. af 23.11.1994). Desuden har Europa-Parlamentet i sine ændringsforslag til budgettet for turisme (PE 184.353 af 27.10.1994) lagt stor vægt på støtten til ungdomsturismen.

V. BEDRE STYRING AF STRUKTURBETINGEDE OG TEKNOLOGISKE ÆNDRINGER OG ØGEDE UDVIKLINGSMULIGHEDER FOR SMÅ OG MELLEMSTORE TURISTVIRKSOMHEDER

De fleste af de brancher, der indgår i turistsektoren, er - ligesom det er tilfældet i så mange andre brancher - præget af et utal af meget små virksomheder, der hver for sig har svært ved helt at forstå rækkevidden af de igangværende strukturændringer, det være sig udviklingen i efterspørgslen, specielt det øgede behov for at tilfredsstille turistene og beskytte dem som forbrugere, eller ændringer i vilkårene for udbuddet som følge af den teknologiske udvikling og den skærpede internationale konkurrence eller de miljømæssige og kulturelle aspekters betydning for turismens fremtidsperspektiver. En sådan forståelse er imidlertid en forudsætning for at kunne bedømme de muligheder og risici, der ligger i disse strukturændringer, og dermed kunne fastlægge de fornødne tilpasningsstrategier for hele sektoren.

Også udnyttelsen af de mange muligheder, der ligger i de avancerede telekommunikationssystemer og informationsteknologierne, kan bidrage afgørende til udviklingen af turistaktiviteter, bedre betjening af turistene og beskyttelse og bevaring af kultur- og naturværdier. Den indsats, der allerede er gjort fra Fællesskabets side på dette felt, og de igangværende og planlagte foranstaltninger med henblik på udvikling af "informationssamfundet" i Europa kan - til gavn for turismen - føre til åbning af flere markeder, mere effektiv ledelse af turistvirksomhederne og bedre kvalitet for de tjenesteydelser, de leverer, og gøre europæiske turistprodukter mere konkurrencedygtige og bedre kendt(38).

For at gøre det lettere at foregribe ændringerne skal Fællesskabet forsyne alle aktører i sektoren, specielt turistvirksomhederne, herunder også de små og mellemstore virksomheder, med de nødvendige informationer omkring turiststrømmene i form af statistikker og undersøgelser samt oplysninger, der giver mulighed for at afdække både turisternes og turistvirksomhedernes behov, så alle aktører i turistsektoren kan samles omkring en fælleseuropæisk strategi som modtræk mod den skærpede internationale konkurrence. Medlemslandenes egen indsats med hensyn til indsamling af statistikker og gennemførelse af undersøgelser får således øget værdi, hvis de indgår i en fællesskabsstrategi, der giver mulighed for at sammenligne de nationale data og dermed mulighed for på europæisk plan at afdække de områder i turistsektoren, hvor EU-landene kan supplere hinanden, og de områder, hvor der er problemer. Desuden vil en sådan fællesskabsstrategi indebære, at man kan opnå bedre resultater af de nationale og regionale statistikker og undersøgelser gennem en samordning af indsatsen på alle niveauer(39).

Fællesskabet kan også støtte virksomhedernes tilpasningsbestrebelse over for de strukturbetingede og teknologiske ændringer ved at fremme etableringen af en lovgivningsmæssig og administrativ ramme, som kan følge med udviklingen i turistefterspørgslen og støtte

(38) "Mod informationssamfundet i Europa: En handlingsplan", KOM(94) 347 endelig udg. af 19.7.1994; konklusioner fra G7-topmødet om informationssamfundet, Bruxelles den 25. og 26. februar 1995.

(39) I den forbindelse blev der taget et første skridt med Rådets beslutning (90/665/EØF; EFT L 358 af 12.12.1990) om et toårigt arbejdsprogram for udvikling af fællesskabsstatistikkerne for turisme. Programmet omfattede forskellige aktioner, bl.a. analyse af brugernes behov og udarbejdelse af definitioner og metoder til indsamling og formidling af eksisterende data. På grundlag af erfaringerne fra iværksættelsen af denne beslutning har Kommissionen i samarbejde med medlemsstaterne udarbejdet et udkast til direktiv, som er forelagt for Rådet (KOM(94) 582 endelig udg. af 4. januar 1995). Det drejer sig om en tilpasning og videreudvikling af turiststatistikkerne på europæisk plan ved hjælp af et system, der er foreslået af brugerne. Systemet tager først og fremmest sigte på at få undersøgt udbuddet og dets udnyttelse og på at få undersøgt efterspørgslen. Sideløbende hermed er man i færd med at forberede et udkast til henstilling om statistiske standarder, definitioner og indsamlingsmetoder.

tilpasningen til udviklingen i udbuddet. En sådan gunstig ramme skal ikke kun dreje sig om de traditionelle foranstaltninger med henblik på at lette turisterhvervets vilkår generelt (f.eks. gennem liberalisering eller undtagelsesregler), men skal også omfatte en kombination af specifikke bestemmelser vedrørende turisterhvervet, miljøbeskyttelsen og betjeningen og beskyttelsen af turisten.

Fællesskabet kunne skabe en sådan gunstig ramme via initiativer, der falder ind under fællesskabskompetencen, som det f.eks. er sket med de tidligere nævnte foranstaltninger vedrørende gennemførelsen af det indre marked, en række foranstaltninger i forbindelse med den økonomiske politik (f.eks. på det monetære område) samt foranstaltninger vedrørende forbrugerbeskyttelse, dækning af uddannelsesbehov og miljøbeskyttelse(40). I denne sammenhæng kunne Fællesskabet desuden basere sin indsats på forskellige tiltag i samordning med medlemslandene eller handle i medfør af internationale konventioner, som direkte eller indirekte berører turismen.

Ifølge Det Økonomiske og Sociale Udvalg er det ikke tilstrækkeligt at skabe de grundlæggende forudsætninger for gennemførelsen af det indre marked og Den Økonomiske og Monetære Union, hvis man vil optimere alle turistsektorens aktiver og sikre, at den udvikler sig harmonisk. Det vil kræve en mere omfattende europæisk politik for turisme(41).

VI. DER LIGGER EN MERVÆRDI I EN SAMORDNING AF POLITIKKER OG INSTRUMENTER

Som tidligere nævnt afhænger løsningen af turistsektorens problemer af sektorens evne til at integrere sig i økonomien i det 21. århundrede, og dermed dens evne til at opfylde de forskellige mål, der tilsammen skal føre til en bæredygtig og afbalanceret udvikling af turistaktiviteterne.

Der kan på grundlag af Fællesskabets tidligere undersøgelser og drøftelser og tilkendegivelserne fra Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget samt de nationale politikker peges på tre prioriterede målsætninger:

- støtte til forbedring af kvaliteten inden for turisme med øget vægt på udviklingen i turistefterspørgslen,
- tilskyndelse til spredning af turistaktiviteterne og -produkterne for at gøre udbuddet mere konkurrencedygtigt og mere rentabelt,
- øget vægt på begrebet "bæredygtig og afbalanceret udvikling" inden for turismen med henblik på en bedre forståelse for de kulturelle og miljømæssige dimensioner i turistudbuddet.

Hvis det virkelig skal lykkes at gøre det klart, at de tre problemstillinger i relation til turismen er lige påtrængende og alvorlige, og at de kræver samlede løsninger, må man mobilisere alle berørte aktører, dvs. både turistvirksomhederne, borgerne i deres egenskab af turister samt myndighederne og andre organer med ansvar for forvaltningen af de offentlige goder, og det kan vanskeligt lade sig gøre, medmindre Fællesskabets indsats er klart synlig.

(40) Jf. den tidligere nævnte beretning om fællesskabsaktioner med indvirkning på turismen.

(41) ØSU, Initiativudtalelse om turisme, vedtaget den 15.9.94 (CES/1021/94).

Som det fremgår af det foranstående, kan Fællesskabet iværksætte programmer og foranstaltninger til forfølgelse af de nævnte målsætninger, uden at det dog løser den - i bedste fald latente - konflikt mellem omfanget af væksten, tilfredsstillelsen af turisternes behov og hensynet til miljøet og kulturværdierne. Hvert enkelt af disse tre aspekter (udvikling af turistvirksomhederne, bedre betjening og beskyttelse af turisterne og beskyttelse og bevaring af natur- og kulturværdier) har i dag lige stor vægt i et globalt politisk perspektiv, også selv om det ene eller det andet på forskellige økonomiske udviklingsstadier måske er blevet prioriteret højere end de to øvrige. Sammenkoblingen af private interesser (turistudbuddet) og offentlige interesser (hensynet til natur- og kulturværdier og til turisterne) medfører således, at man i visse tilfælde kan foregribe og forhindre konflikter og om nødvendigt forlige tilsyneladende modstridende interesser til gavn for alle involverede parter (f.eks. hensynet til beskyttelsen af forbrugerne og hensynet til udviklingen af udbuddet, eller hensynet til miljøet og hensynet til beskæftigelsen osv.).

Det er klart, at nogle af medlemslandenes og Fællesskabets eksisterende politikker og foranstaltninger allerede på nuværende tidspunkt på hvert deres niveau bidrager til at imødekomme én eller flere af de interesser, der spiller ind i turistsektoren, men som oftest sker det på en usammenhængende måde, som meget vel kan vanskeliggøre opfyldelsen af målsætningen om en afbalanceret og bæredygtig udvikling af turismen. Alle medlemslandene er dog klar over, at det er nødvendigt at forlige oftest indbyrdes modstridende interesser og i de senere år også at finde en helhedsløsning, der kan opfylde de tre sammenhængende målsætninger (udvikling af udbuddet, bedre betjening af turisterne og hensynet til natur- og kulturværdier). Medlemsstaternes forsøg på at løse de komplekse problemstillinger i sektoren synes dog at variere, afhængigt af om landet hovedsagelig er "afsender" af turister eller "modtager" af turister, hvilket i EU som helhed ofte er blevet karakteriseret som en Nord/Syd-opdeling af turismen.

De undersøgelser, der er gennemført i de enkelte medlemslande, og de prioriterede mål for deres respektive politikker synes på nuværende tidspunkt at vise en forskel i strategi mellem "afsenderlandene" (hovedsagelig i nord), som lægger større vægt på miljøproblemerne i forbindelse med turismen, hensynet til natur- og kulturværdier og kvaliteten af turistudbuddet ud fra den holdning, at det vigtigste er at opfylde behovene i tilknytning til efterspørgslen, mens "modtagerlandene" (hovedsagelig i syd) til gengæld lægger større vægt på den kvantitative udvikling af udbuddet i den private turistsektor som følge af en næsten "sikker" efterspørgsel, eventuelt til skade for de offentlige elementer i udbuddet (natur- og kulturværdier og beskyttelse af turisterne). Der er ofte tale om sådanne interessekonflikter i de enkelte turistområder, og her kunne Fællesskabet fungere som mægler mellem de modstridende holdninger. På grund af turismens grænseoverskridende karakter med hensyn til både turistmål og turiststrømme er det lettere på fællesskabsplan at sikre den samordning, der er nødvendig for udviklingen af turismen i de enkelte medlemslande, i fuld overensstemmelse med principperne i traktatens artikel 3 B.

Netop inden for turisme kan Fællesskabet i højere grad, end det er tilfældet på mange andre områder, eksperimentere konkret med samordningen på tværs af fællesskabspolitikkerne, eftersom hver enkelt af de tre problemstillinger, der er afgørende for udviklingen i turismen, længe har været omfattet af specifikke fællesskabspolitikker, men også rent vertikalt, eftersom der er så mange forskellige niveauer (lokale, regionale, nationale, faglige osv.), der er involveret til fordel for - eller til modstand imod - turismen, hvorfor en sådan dobbelt samordning er den eneste garanti for en effektiv mobilisering af alle aktører.

Den merværdi, der skal ligge i en fællesskabspolitik for turismen, skulle således med udgangspunkt i det eksisterende have et dobbelt sigte: Dels må der tages effektivt hensyn til turismedimensionen i de fællesskabspolitikker, der indvirker på sektorens udvikling (infrastrukturer, transport, kultur, uddannelse, miljø osv.), dels - og måske især - må kombinationen af de tre aspekter ved hele turismebegrebet konkretiseres, det vil sige, at der må skabes en vis konvergens mellem de interesser, der har udviklet sig på fællesskabsniveau - i bedste fald uden indbyrdes sammenhæng, i værste fald i direkte konflikt med hinanden. En effektiv løsning på det akutte behov for samordning, udvikling og integreret styring i sektoren kan således være udarbejdelse af retningslinjer, der tager hensyn til de tre indbyrdes komplementære aspekter ved turismen. Disse retningslinjer skal fastsættes på fællesskabsplan i samordning med medlemslandene og de berørte erhvervskredse.

VII. TURISMEN OG NÆRHEDSPRINCIPPET

De mange foranstaltninger, der gennemføres fra medlemslandenes side, udelukker ikke, at Fællesskabet kan spille en vigtig rolle på dette område, hvilket udviklingen også tyder på. Disse fællesskabsforanstaltninger defineres og iværksættes under skyldig hensyntagen til artikel 3 B, hvori der står, at Fællesskabet handler "i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet, kun hvis og i det omfang målene for den påtænkte handling ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemsstaterne og derfor, på grund af den påtænkte handlingens omfang eller virkninger, bedre kan gennemføres på fællesskabsplan". Det er dog i denne sammenhæng et spørgsmål om, hvorvidt Fællesskabet skal have særlig kompetence på turistområdet i lighed med den kompetence, det er tillagt i relation til de vigtigste politikker, der kan influere på turismen, og som er nærmere omhandlet i detaljerede bestemmelser i den nuværende traktat, bl.a. inden for transport, miljø, forbrugerbeskyttelse, kultur, uddannelse og, afhængigt af udviklingen i de igangværende forhandlinger, inden for fysisk planlægning.

C. EU'S FREMTIDIGE BETYDNING FOR TURISMEN

Der er i de følgende forslag taget hensyn til EU's hidtidige indsats med henblik på opfyldelsen af de grundlæggende målsætninger i traktaten og inden for de beføjelser, der er tillagt Fællesskabet.

I. INDSKRÆNKNING ELLER OPHÆVELSE AF SPECIFIKKE FÆLLESSKABSFORANSTALTNINGER?

Eftersom de eksisterende fællesskabspolitikker i forvejen tager højde for de tre forskellige former for hensyn, der gør sig gældende i turistsektoren, kunne én af mulighederne være helt at afskaffe alle specifikke foranstaltninger på turistområdet. Det kunne således hævdes, at turistområdet ville være tilstrækkeligt - for ikke at sige fuldt ud - dækket via individuelle foranstaltninger, som ganske vist ville være noget usammenhængende, men som dog i et vist omfang har vist sig effektive.

På den ene side ville en tilfredsstillende betjening af turisten være sikret gennem foranstaltninger i forbindelse med forbrugerbeskyttelsespolitikken og støtte til foranstaltninger med henblik på en øget differentiering af turistproduktet, bl.a. inden for strukturfondenes rammer (turisme med kulturelt sigte, turisme i landdistrikter), eller via foranstaltninger med det formål at øge sikkerheden ved brug af transportmidler i Fællesskabet.

Samtidig kunne turistindustriens interesser sikres gennem en sammenhængende og stabil politik på områder som skatter og afgifter, bygning af infrastrukturer, konkurrence og mere generelt gennem forskellige foranstaltninger i forbindelse med gennemførelsen af det indre marked.

I relation til strukturfondene skal EU sikre overholdelsen af en række fællesskabspolitikker, som udover konkurrencereglerne, reglerne om indgåelse af kontrakter og ligestillingsreglerne også vedrører miljøbeskyttelsen. EU fører en aktiv politik til beskyttelse og bevaring af natur- og kulturværdier, dels via politikken for udvikling i landdistrikter, dels via miljøpolitikken og kulturpolitikken, men også i kraft af, at der ved udarbejdelse af foranstaltninger i forbindelse med andre fællesskabspolitikker skal tages udpræget hensyn til målsætningen om en bæredygtig udvikling.

Man kunne således udmærket forestille sig en udvikling af turismen i Fællesskabet, uden at der blev gjort noget for at samordne indsatsen, og udelukkende baseret på korrekt anvendelse af de eksisterende politikker, som er formuleret med henblik på andre og mere omfattende mål end turismen. Eftersom indsatsen til fordel for turismen i denne situation ikke ville indgå i en specifik ramme, ville det naturligvis ikke være muligt at foretage en sammenligning af praksis på de forskellige niveauer (europæisk, nationalt, regionalt og lokalt) og udveksle erfaringer om de bedste resultater.

II. BIBEHOLDELSE AF DEN NUVÆRENDE RAMME OG DET NUVÆRENDE NIVEAU FOR INDSATSEN?

Det fremgår af det foranstående, at Fællesskabet har fundet midler til at gøre en indsats for turismen under skyldig hensyntagen til nærhedsprincippet i forbindelse med en række politikker, der ligger inden for traktatens rammer, og som giver mulighed for at udnytte forskellige instrumenter til fordel for individuelle udviklingsmål i turistsektoren, hvad enten

det drejer sig om at skabe en gunstig ramme for turisternes mobilitet, forbedre uddannelsesniveaue i turistsektoren, beskytte miljøet eller støtte forsøg med nye turistprodukter.

Fællesskabet råder dog ikke over et specifikt retsgrundlag i så henseende. Artikel 3, stk. t), hvori turismen for første gang nævnes i traktaten, er udtryk for, at lovgiverne erkender, at områder som energi, civil beskyttelse og turisme er af betydning for opfyldelsen af målsætningerne i artikel 2. En målrettet indsats fra Fællesskabets side på disse områder kan kun baseres på artikel 235.

Mangelen på et specifikt retsgrundlag for en indsats til fordel for turismen i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab har ikke afholdt Kommissionen fra at forelægge et forslag til handlingsplan for turisme i medfør af artikel 235, og det har heller ikke afholdt Rådet fra at vedtage denne handlingsplan(42). Formålet var at få alle parter i EU til at gøre en fælles indsats på dette område.

EF-handlingsplanen fra juli 1992 danner et godt grundlag for et samarbejde mellem medlemslandene og en øget samordning med turistindustrien og de berørte kredse. Den giver således mulighed for at afprøve idéer og erfaringer, udarbejde fælles projekter og udvikle fælles strategier. Men handlingsplanen er dog kun af begrænset varighed og begrænset rækkevidde.

Alle EU-landenes aktive deltagelse i forsøgsforanstaltningerne i forbindelse med handlingsplanen er et konkret bevis på det tværnationale samarbejdes betydning for udviklingen af turismen og den europæiske integration. En effektiv samordning mellem alle involverede parter og på alle administrative niveauer (regionalt, nationalt og internationalt) betragtes som den allervigtigste forudsætning for en effektiv fællesskabsplan, og derfor er de planlagte foranstaltninger baseret på et samarbejde mellem forskellige operationelle forvaltningsgrene - uden indgreb i disses respektive beføjelser - for at give de bedste muligheder for deltagelse i indsatsen til fordel for turismen i Fællesskabet. Det skal bl.a. være lettere at sammenligne nationale og regionale initiativer i turistsektoren for at fremme indbyrdes kontakter og fælles tiltag og sikre størst mulig gennemsigtighed i de foranstaltninger, der gennemføres på forskellige niveauer, i en helt ny samarbejdsånd. Det kan ikke blot give mulighed for at overføre eksempler på effektive metoder, men også for at udnytte de eksisterende muligheder mere rationelt.

III. INTENSIVERING AF FÆLLESSKABSINDSATSEN PÅ GRUNDLAG AF DEN NUVÆRENDE TRAKTAT?

Gennemførelsen af den første handlingsplan har vist, at der er stor interesse for et tværnationale samarbejde inden for turisme, men planen har ikke været tilstrækkelig til at mobilisere det fulde potentiale, der ligger i turismen og i planens egne foranstaltninger, til gavn for en EU-indsats.

En af løsningerne kunne være at styrke de eksisterende foranstaltninger, der indvirker på turismen, og som er omtalt tidligere, og afsætte større bevillinger til dem under skyldig hensyntagen til de særskilte iværksættelsesprocedurer for hvert enkelt instrument.

(42) Rådets afgørelse 92/421/EØF af 13. juli 1992.

Fællesskabet kunne inden for traktatens rammer dels støtte bestræbelserne på at skabe øget vækst og konkurrenceevne i turistindustrien, dels bidrage til en bedre betjening af turisterne og samtidig som et vigtigt element fremme beskyttelsen og den optimale udnyttelse af natur- og kulturværdierne(43):

Her tænkes f.eks. på støtte til udvikling af transeuropæiske net, udvikling af "informations-samfundet" (hvis konsekvenser skal vurderes meget omhyggeligt), forbrugerpolitikken, foranstaltninger på uddannelsesområdet og foranstaltninger til højnelse af kvaliteten af turistudbuddet, regionalpolitikken, foranstaltninger på det kulturelle område, forsknings- og udviklingsprogrammer, gennemførelsen af det indre marked, foranstaltninger på transportområdet, industripolitikken, specielt til fordel for små og mellemstore virksomheder og håndværksvirksomheder, samt specifikke foranstaltninger til fordel for turismen.

Fællesskabet kunne også bidrage til, at der i højere grad blev taget hensyn til de specifikke interesser på turistområdet, f.eks. i forbindelse med foranstaltninger vedrørende infrastruktur og de transeuropæiske net, herunder informationsnetene, bl.a. ved at indarbejde et særligt afsnit om turisme i de procedurer, der gælder for de enkelte politikker, programmer eller foranstaltninger, med henvisning til de opgaver, der er nævnt i den nuværende artikel 3, stk. t). En styrkelse af de forskellige fællesskabsforanstaltninger til fordel for turismen kunne således imødekomme såvel sektormæssige behov som specifikke behov inden for turismen. Spørgsmålet er dog, om man ved at gøre fællesskabsindsatsen mere synlig vil kunne skabe en multiplikatorvirkning med hensyn til den merværdi, der ligger i de enkelte politikker, hvis man derved kunne opnå en bedre sammenkobling af de forskellige politikker (industripolitikken, forbrugerpolitikken, regionalpolitikken, miljøpolitikken osv.(44)) og mellem de forskellige aktionsniveauer (fællesskabsniveauet og det nationale, regionale og lokale niveau), bl.a. gennem et øget samarbejde mellem den offentlige og den private sektor.

IV. SKAL FÆLLESSKABET HAVE EN EGENLIG TURISTPOLITIK?

I de seneste år er spørgsmålet om, hvorvidt Fællesskabet i højere grad skal beskæftige sig med turismen, rejst ved flere lejligheder. Svaret kræver, at man tager stilling til følgende:

Vil Fællesskabet i tilstrækkelig grad kunne fungere som formidler mellem de forskellige involverede parter (medlemsstaterne, erhvervskredse, større organisationer, der er aktive inden for sektoren, forbrugerne, tredjelande og internationale organisationer), så medlemsstaterne får mulighed for at konsultere hinanden i kontakt med Kommissionen og om nødvendigt samordne deres foranstaltninger med henblik på at skabe balance mellem de forskellige interesser, der gør sig gældende inden for turismen? Hvis det er tilfældet, vil Kommissionen tage de nødvendige initiativer til at fremme en sådan samordning.

(43) Bibeholdelsen af det eksisterende retsgrundlag ville iøvrigt ikke forhindre Kommissionen i at tage initiativer til at styrke den interne samordning af sine egne aktiviteter for at opnå en bedre sammenhæng i relation til turismen.

(44) For at løse uddannelsesproblemerne i turistsektoren stiller Fællesskabet f.eks. forskellige instrumenter til rådighed for turistvirksomhederne, såsom deltagelse i målrettede programmer eller finansiell støtte fra Socialfonden, men uden at have garanti for, at de normale uddannelsesmodeller i industrien uden videre kan overføres til en aktivitet, som hovedsagelig er sæsonpræget.

Skal Fællesskabet stimulere samordningen af nationale initiativer for at fremme konvergens af politikker via fornuftig organisering af informations udveksling og overførsel af de bedste metoder, medlemsstaterne imellem ? Sådant en rolle kunne udvides til at formulere og gennemføre initiativer, som supplement til medlemsstaternes egne initiativer, og derved udfylde eventuelle huller der måtte opstå, hvis de nationale politikker ikke er tilstrækkelige og som kunne være ødelæggende for Europæiske turisme som helhed.

Det er også muligt at forestille sig en fællesskabspolitik der som supplement til medlemsstaternes politikker, kan anvendes som grundlag ved fastsættelsen af andre fællesskabspolitikker med mulig indflydelse for turismen. Vil en fællesskabspolitik som denne frembringe et svar der vil være i stand til at opfylde behovene for balance mellem tredelingen af interesser i turismen og for integrationen af disse interesser i en bæredygtig udvikling ?

- Medlemsstaterne
- Rådet
- Europa-Parlamentet
- Det Økonomiske og Sociale Udvalg
- Regionsudvalget
- repræsentative turistorganisationer, arbejdsmarkedets parter og andre organer med tilknytning til turismen på europæisk plan og på nationalt og regionalt plan

opfordres derfor til at tilkendegive deres holdning til de institutionelle valgmuligheder, der er præsenteret i denne grønbog om Den Europæiske Unions betydning for turismen,

inden den 30. juni 1995.

Europa-Kommissionen
Generaldirektorat XXIII
"Grønbog om turisme"
200, rue de la Loi
B - 1049 Bruxelles

Yderligere oplysninger fås på:

Tlf.: +32-2-295.25.17.

Fax: +32-2-296.13.77.

BILAG

1. Forslag til en definition af turisme
2. Turismen i Den Europæiske Union: Tendenser i 1994
3. Oversigtsskemaer over de vigtigste organer i EØS-landene, der varetager turistpolitikken på nationalt plan (udarbejdet på grundlag af oplysninger fra de enkelte lande pr. 30.9.94).
4. Skema over, hvor meget der i fællesskabsstøtterammerne var afsat til turismen i perioden 1989-1993.
5. Ordliste.

BILAG 1

FORSLAG TIL EN DEFINITION AF TURISME

Det er en meget kontroversiel opgave at skulle definere hele referenceuniverset i relation til turisme, fordi det indvirker direkte på anerkendelsen af sektorens betydning og vægt på det institutionelle plan.

Udover de tekniske definitioner, der skal bruges til at identificere de forskellige elementer, der indgår i turisme, og til at afdække deres økonomiske betydning, er der to begrebsmæssige faktorer, der kendetegner turistsektoren:

- forbrugerens/turistens centrale rolle i og med, at det er turisten der ved køb og brug af såvel kommercielle som ikke-kommercielle varer og tjenesteydelser kvalificerer de pågældende varer og tjenesteydelser som værende af "turismæssig karakter"(45);
- offentlige goders store betydning både for produktionsprocessen og for turistforbruget, bl.a. fordi disse goder i mange tilfælde i sig selv kan have en stor tiltrækningskraft på turistefterspørgslen.

Det er meget få menneskelige aktiviteter, der er så direkte involveret i det moderne samfunds transformations- og udviklingsproces, som det er tilfældet med turismen. Turismen, som må betragtes som andet og mere end et vanefænomen eller et sæt uensartede økonomiske aktiviteter, er på mindre end et århundrede blevet en afgørende faktor for millioner af borgeres tilværelse. Turismen udvikles parallelt med forbedringen af leve- og arbejdsvilkårene og er på en gang et afgørende element i denne udvikling og et resultat deraf. Ferie med løn var ét af de allerførste overenskomstmæssige krav i forhandlingerne mellem arbejdsmarkedets parter, og manglende mulighed for at rejse på ferie, specielt af økonomiske eller sundhedsmæssige årsager, opfattes som medvirkende til social udstødelse.

Turismen opleves dog ikke udelukkende som en indikator for social fremgang. I den kollektive begrebsverden og i praksis er turismen, selv i det globale mediasamfund, som er præget af omfattende formidling af øget viden om forskellige kulturer og livsformer, det bedste "medium" for det direkte møde med og oplevelse af det fremmedartede og bliver dermed også det ideelle redskab for øget forståelse og samvær mellem borgerne.

I takt med, at turismen er blevet et alment behov på det intellektuelle, det fysiske, det kulturelle, det sociale og det faglige niveau, opstår og videreudvikles nye og eksisterende økonomiske aktiviteter for at imødekomme dette behov, der betragtes som et nyt marked. Set

(45) I modsætning til andre økonomiske aktiviteter kan turismen vanskeligt defineres ud fra sine produkter og tjenesteydelser eller ud fra produktionsprocessen eller selve sit emne. (A. Bull, *The Economics of Travel and Tourism*, Pitman-Wiley, London, 1991). World Tourism Organisation's (OMT) definition, som De Forenede Nationers Statistiske Kommission overtog i 1993, er baseret på en løsningsmodel, der tager sigte på at definere turismen ud fra efterspørgsel og behov. Ifølge OMT omfatter turismen "de aktiviteter til fritidsformål, forretningsformål og andre formål, der udføres af personer under deres rejse og ophold på et sted uden for deres normale miljø i en sammenhængende periode på højst et år" (UN-WTO, *Recommendations on Tourism Statistics*, "Statistical Papers", ST/ESA/STAT/SER, M/83, 1993).

ud fra et økonomisk synspunkt opfattes turismen i mange tilfælde på grund af sine strukturelle karakteristika snarere som et marked end som en sektor.

De mange forskelligartede facetter ved turistforbruget omfatter dels de varer og tjenesteydelser, der kan betegnes som "typisk turistmæssige" (f.eks. indkvartering og planlægning, tilrettelæggelse og salg af rejser og ophold), dels en række varer og tjenesteydelser, som ikke bruges udelukkende af turisterne, men som både turister og fastboende i forskellig grad har fordel af (f.eks. passagerbefordring, restaurationsvirksomhed, udlejning af transportmidler osv.). Hertil kommer en afledt produktion, der som på så mange andre områder fungerer som støtte for produktionen af de førnævnte varer og tjenesteydelser (for kun at nævne nogle få eksempler kan man pege på levnedsmiddelindustriens og byggeindustriens tilknytning til hotel- og restaurationssektoren).

Samtidig omfatter turistudbuddet langt mere end selve turistindustrien, fordi det indebærer brug af ressourcer - naturlige, kulturelle og kunstneriske værdier - som i mange tilfælde er unikke og knyttet til et bestemt sted, hvad der giver dem karakter af offentlige goder. Det offentlige spiller således en vigtig rolle som garant for den optimale balance mellem udvikling og beskyttelse af ressourcerne for fremtidige generationer og balancen mellem effektivitet og retfærdig fordeling(46).

De meget forskelligartede aktiviteter, der indgår i betjeningen af turisterne, de interessekonflikter, der kan opstå mellem forskellige erhverv inden for samme sektor, samt de offentlige goders store betydning for et turistmåls succes er alt sammen forskellige sider af samme sag.

Sammenhængen og samspillet mellem turistforbrug og turistproduktion præger således hele samfundet og udvikler sig sammen med det, hvilket gør det vanskeligt at danne sig et klart billede af relationerne og vurdere, hvor stor vægt der bør lægges på turismen på det institutionelle plan.

Disse problemer, som i forvejen mærkes tydeligt i de enkelte lande, bliver endnu større, når de placeres i en europæisk sammenhæng, og det gør det lettere at forstå det tilsyneladende paradoks mellem den udbredte opfattelse af turismen som en altafgørende faktor på verdensplan og det noget upræcise billede af, hvad turismen rent faktisk er. Det er sikkert også medvirkende til, at turismen har svært ved at blive anerkendt som en regulær industri(47).

(46) Vedrørende den generelle problematik se: K. Arrow, *The Trade-off between Growth and Equity* i *Theory for Economics and Efficiency*, MIT press, Cambridge, 1979.

(47) På trods af, at turistudbuddet består af så mange heterogene elementer, og på trods af de involverede branchers forskelligartede produktionsfunktioner betragter man dog i moderne økonomisk analyse i stigende grad turismen som en regulær industri. Se især den analyse, der er udviklet af J. van der Borg, M. Manente, M. Tamma i *Dimensione dell'industria Italiana dei viaggi e del Turismo*, Costa-Rispoli, CONFINDUSTRIA, SIPI, Rom, 1992. R.W. McIntosh og C.R. Goeldner, *Tourism Principles, Practices, Philosophy*, John Wiley & Sons, New York, 1986. Denne betragtningsmåde forudsætter først og fremmest, at man kan vurdere den økonomiske vægt af de forskellige aktiviteter i tilknytning til turismen ved at samle dem til et enkelt element, selv om det ikke er muligt med de nuværende metoder inden for nationalregnskab. (Se specielt resultaterne af OECD's undersøgelser i *Manuel sur les comptes économiques du tourisme*, OECD, Paris, 1991). De Forenede Nationer har fattet interesse for denne hypotese og har i samarbejde med OMT foreslået udarbejdelse af "satellitregnskaber" for rejser og turisme for at kunne samle hele turistproduktionen (en grundig analyse af dette koncept findes i J. Lappiere, *A Proposal for a Satellite Account and Information System for Tourism*, Den Internationale Konference om Rejse- og Turiststatistikker, Ottawa, 1991).

De undersøgelser, der er foretaget de seneste år i Fællesskabet, har, selv om de endnu ikke er færdige, givet et langt bedre kendskab til sektoren og i høj grad bidraget til et bedre samarbejde både mellem EU-landene indbyrdes og med andre internationale organisationer såsom OECD og OMT(48).

(48) Jf. KOM(93) 345 endelig udg. af 1. september 1993.

BILAG 2

TURISMEN I DEN EUROPÆISKE UNION: TENDENSER I 1994

Indledning

De data, der foreligger på nuværende tidspunkt, giver kun mulighed for en tilnærmelsesvis vurdering af udviklingen i turismen i 1994. For de fleste landes vedkommende vedrører de disponible data bevægelserne i de tre første kvartaler af 1994. Med hensyn til overnatninger dækker dataene mellem 80 og 95% af det samlede antal overnatninger i 1994. De overslag, der kan udarbejdes på nuværende tidspunkt, vil således næppe afvige ret meget fra de endelige tal.

For visse landes vedkommende råder Eurostat ikke over 1994-dataene. Disse lande er derfor ikke medtaget i nedenstående analyse.

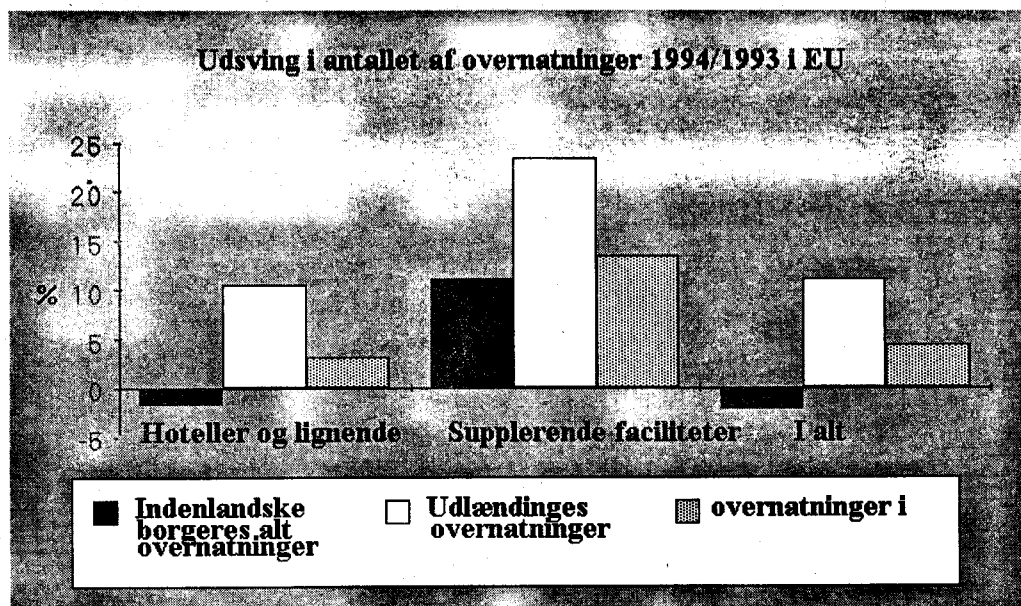
Vigtigste konklusioner

Efter ca. tre års stagnation uden markante udsving i turistbevægelserne i de fleste EU-lande har 1994 været præget af store ændringer. For flere lande er der tale om en særdeles positiv udvikling med hensyn til antallet af overnatninger og størrelsen af turistindtægterne.

Generelle tendenser:

Den internationale turisme er vokset, mens der er tale om en svag nedgang i den indenlandske turisme. Antallet af overnatninger anslås at være steget med 11% for udlændinges overnatninger og faldet med 2,3% for indenlandske borgeres overnatninger. For hele EU er der tale om en stigning på 4,4% i det samlede antal overnatninger.

De supplerende overnatningsfaciliteter har haft den største fremgang med stigninger på ca. 13% i antallet af overnatninger i hele EU, medens stigningen for hoteller o.lign. ligger på ca. 3%.

I de sydeuropæiske lande kan der konstateres en overraskende stigning i antallet af overnatninger: 20% i Spanien, 14,2% i Italien og 9,4% i Grækenland. Ser man kun på antallet af udlændinges overnatninger, er stigningerne endnu større, nemlig henholdsvis 23,8%, 24,7% og 11,7%.

EU: Udviklingen fra 1993 til 1994	Hoteller o. lign.	Supplerende faciliteter	I alt
Indenlandske borgeres overnatninger	-1,8	11,1	-2,3
Udlændinges overnatninger	10,5	23,4	11,1
Overnatninger i alt	3,1	13,4	4,4

Kilde: Eurostats overslag

Der er tale om en stigning i både indtægter (4,1%) og udgifter (2,4%) på posten "Rejser" på betalingsbalancen i 1994.

De udsving, der har kunnet konstateres i 1994 i forhold til tidligere, kan til dels forklares ved det økonomiske opsving i EU og ved valutakursudsvingene, som har styrket konkurrenceevnen i de pågældende lande.

Udviklingen i overnatninger

Udsvingene i de indenlandske borgeres andel af det samlede antal overnatninger er forholdsvis beskedne i 1994 i forhold til 1993. Kun i Italien kan der konstateres en kraftig stigning på 8%, mens der i flere lande er tale om en mindre nedgang. Med hensyn til udlændinges overnatninger er udsvingene mere markante for de sydeuropæiske lande, medens

de for de øvrige EU-lande ligger omkring 0%, bortset fra Finland, hvor stigningen anslås til 12,6%.

En undersøgelse af overnatningerne efter indkvarteringsform viser, at der har været tale om en kraftig stigning i udlændinges overnatninger på hoteller, men endnu større stigninger på supplerende overnatningsfaciliteter, ikke kun med hensyn til udlændinges overnatninger, men også med hensyn til indenlandske borgers overnatninger.

HOTELLER	B	DK	D	GR	E	F	I	NL	P	FIN	I alt
<i>Indenlandske borgere</i>											
Overnatninger i alt i 1993 (1000)	2 557	5 639	142 130	12 059	54 879	90 160	122 270	7 640	7 201	7 985	452 519
Variation 1994/1992	4,6%	6,8%	-1,5%	1,4%	3,4%	-10,7%	0,3%	4,8%	-3,8%	0,0%	-1,8%
Disponible data for 1994 (måneder)	10	11	10	9	12	9	9	6	8	9	-
<i>Udlændinge</i>											
Overnatninger i alt i 1993 (1000)	6 751	5 880	26 030	36 475	82 872	55 455	64 495	7 973	15 965	2 588	304 484
Variation 1994/1992	1,8%	-6,5%	0,3%	11,6%	17,9%	-1,7%	16,0%	-7,1%	14,5%	15,9%	10,5%
Disponible data for 1994 (måneder)	9	11	10	9	12	9	9	6	8	9	-
<i>I alt</i>											
Overnatninger i alt i 1993 (1000)	9 305	11 519	168 160	48 534	137 751	145 614	186 765	15 613	23 166	10 572	757 003
Variation 1994/1992	2,5%	-4,6%	-1,2%	9,2%	12,1%	-7,2%	5,7%	-1,6%	8,7%	4,0%	3,1%
Disponible data for 1994 (måneder)	9	11	10	9	12	9	9	6	8	9	-

SUPPLERENDE AKTIVITETER	B	DK	D	GR	E	I	NL	P	FIN	I alt
<i>Indenlandske borgere</i>										
Overnatninger i alt i 1993 (1000)	9 695	8 191	134 252	478	13 634	45 912	31 351	6 257	1 753	251 521
Variation 1994/1992	-1,5%	-1,0%	1,9%	14,9%	53,2%	35,9%	0,5%	-4,3%	-0,7%	11,1%
Disponible data for 1994 (måneder)	9	10	10	9	8	9	6	8	9	-
<i>Udlændinge</i>										
Overnatninger i alt i 1993 (1000)	4 930	4 573	8 664	633	5 260	20 849	9 205	1 866	341	56 320
Variation 1994/1992	-2,6%	8,6%	-3,3%	21,4%	55,3%	42,9%	7,5%	-20,7%	-8,4%	23,4%
Disponible data for 1994 (måneder)	9	10	10	9	8	9	6	8	9	-
<i>I alt</i>										
Overnatninger i alt i 1993 (1000)	14 625	12 764	142 915	1 110	18 894	66 761	40 555	8 123	2 094	307 841
Variation 1994/1992	-1,9%	2,4%	1,5%	18,6%	53,8%	38,1%	2,2%	-8,2%	-2,0%	13,4%
Disponible data for 1994 (måneder)	9	10	10	9	8	9	6	8	9	-

I ALT (HOTELLER + SUPPL. FACILITETER)	B	DK	D	GR	E	F(I)	I	NL	P	FIN	I alt
<i>Indenlandske borgere</i>											
Overnatninger i alt i 1993 (1000)	12 253	13 830	276 381	11 863	68 513	90 160	168 182	38 991	13 457	9 737	703 367
Variation 1994/1992	-0,3%	-1,8%	0,1%	2,1%	0,0%	-10,7%	8,0%	1,5%	-4,1%	-0,2%	-2,3%
Disponible data for 1994 (måneder)	9	11	10	9	11	9	6	6	8	9	-
<i>Udlændinge</i>											
Overnatninger i alt i 1993 (1000)	11 681	10 453	34 694	37 108	88 132	55 455	85 344	17 178	17 831	2 929	360 804
Variation 1994/1992	-0,2%	0,1%	-0,7%	11,7%	23,8%	-1,7%	24,7%	-0,4%	10,0%	12,6%	11,1%
Disponible data for 1994 (måneder)	9	11	10	9	8	9	6	6	8	9	-
<i>I alt</i>											
Overnatninger i alt i 1993 (1000)	23 934	24 283	311 075	49 617	156 644	145 614	253 526	56 169	31 289	12 666	1064 816
Variation 1994/1992	-0,2%	2,2%	0,1%	9,4%	19,9%	-7,2%	14,2%	0,5%	3,7%	2,8%	4,4%
Disponible data for 1994 (måneder)	9	10	10	9	8	9	6	6	8	9	-

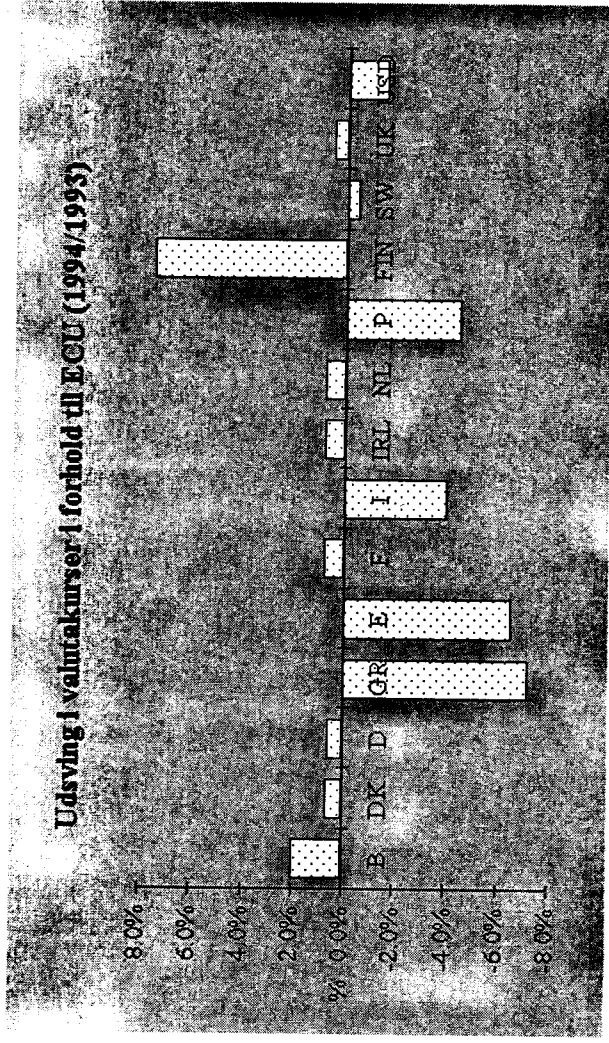
(1) Kun hoteller

Turistindtægter og -udgifter på betalingsbalancen - Kursudsving

Generelt kan der konstateres en stigning i turistindtægterne i samtlige lande, for hvilke der foreligger data, bortset fra Portugal (-15%) og Tyskland (-4,4%). Udgifterne følger samme tendens, bortset fra et ganske betydeligt fald i Spanien (-17%), Italien (-17%) og Portugal (-13%). UELB (Belgien og Luxembourg) ligger generelt på førstepladsen med en stigning i indtægter og udgifter på henholdsvis 29,3% og 20,6%.

BETALINGSBALANCEN: REJSE (Mio. ECU)	UEBL	DK	D	GR	E	F	I	NL	P	I alt
<i>Indtægter</i>	3 479	2 599	8 974	2 861	16 516	19 922	18 840	4 015	3 568	80 775
Variation 1994/1992	29,3%	2,8%	-4,4%	10,1%	8,3%	2,1%	5,3%	0,3%	-15,0%	4,1%
Disponible data for 1994 (måneder)	10	9	10	10	10	10	9	9	8	
<i>Udgifter</i>	5 439	7 738	32 041	857	4 021	10 919	12 006	7 672	1 574	93 130
Variation 1994/1992	20,6%	11,7%	9,2%	11,5%	-17,0%	6,8%	-17,6%	-0,4%	-13,1%	2,4%
Disponible data for 1994 (måneder)	10	9	10	10	10	10	9	9	8	

En undersøgelse af valutakursudsvingene i 1994 i forhold til 1993 viser ganske store udsving, som til dels forklarer den øgede konkurrenceevne i de sydeuropæiske lande (GR, I, E, P) og dermed også de konstaterede stigninger.

VALUTAKURS I FORHOLD TIL ECU	B	DK	D	GR	E	F	I	IRL	NL	P	FIN	SW	UK
Gennemsnitsværdi i 1993	40.47	7.59	1.94	268.57	149.12	6.63	1 841.23	0.80	2.18	188.37	6.70	9.12	0.78
Gennemsnitsværdi i 1994	49.66	7.54	1.92	288.03	158.92	6.58	1 915.06	0.79	2.16	196.90	6.19	9.16	0.78
Variation 1994/1993	2.0%	0.7%	0.6%	-7.2%	-6.6%	0.8%	-4.0%	0.8%	0.8%	-4.5%	-7.5%	-0.5%	0.5%

BILAG 3

**OVERSIGTSSKEMAER OVER DE VIGTIGSTE ORGANER I EØS-LANDENE,
DER VARETAGER TURISTPOLITIKEN PÅ NATIONALT PLAN
(udarbejdet på grundlag af oplysninger fra de enkelte lande pr. 30.9.94).**

ØSTRIG

OFFENTLIGE INSTITUTIONER

PÅ NATIONALT PLAN

BUNDESMINISTER FÜR WIRTSCHAFTLICHE
ANGELEGENHEITEN (økonomiminister)

BUNDESMINISTERIUM FÜR WIRTSCHAFTLICHE
ANGELEGENHEITEN (økonomiministeriet)

ABTEILUNG FÜR NATIONALE TOURISMUS-
ANGELEGENHEITEN (afdeling for nationale
turistanliggender)

Ansvarsområde:

- Generel turistpolitik, (transportpolitik, regionalpolitik, uddannelsespolitik, statistik, undersøgelser og reklamefremstød);
- Det nationale østrigske turistkontor og turistindustrien.

ABTEILUNG FÜR TOURISMUSFÖRDERUNG (afdeling for
national bistand til fremme af turismen)

Ansvarsområde:

- Forvaltning af og økonomisk støtte til nationale turistprojekter med vægten lagt på kvalitetsudvikling.

ABTEILUNG FÜR INTERNATIONALE
TOURISMUSANGELEGENHEITEN (afdeling for
internationale turistanliggender)

Ansvarsområde:

- Repræsenterer Østrigs turistpolitik i udlandet og repræsenterer Østrig i EU og andre internationale organisationer;
- Forhandler bilaterale aftaler på turistområdet og sørger for gennemførelsen af disse.

(på nationalt plan)

WIRTSCHAFTSKAMMER ÖSTERREICH, SEKTION TOURISMUS UND FREIZEITWIRTSCHAFT (det østrigske kontor for økonomiske anliggender, afdeling for turisme og fritidsindustri) - Offentligretligt organ. Medlemsskab er obligatorisk for alle selvstændige erhvervsdrivende inden for turisterhvervet.

Ansvarsområde:

- Repræsenterer selvstændige i turistindustrien og varetager deres interesser;
 - Tage initiativ til og evaluere lovforslag;
 - Samarbejde med parlament, regering og administrative myndigheder;
 - Rådgivning;
 - Bidrag til arbejde udført af det nationale østrigske turistkontor;
 - Erhvervsuddannelse;
 - Ledelseskonsulentbistand til virksomheder i turistindustrien.
- BUNDESARBEITSKAMMER (det føderale arbejdskammer)

Ansvarsområde:

- Repræsenterer de ansatte i turistindustrien og varetager deres interesser;
- Tage initiativ til og evaluere lovforslag.

**PÅ
REGIONALT
PLAN**

LANDESREGIERUNGEN (delstatsregeringer)

TOURISMUSABTEILUNG (turistafdeling)

Ansvarsområde:

- En regeringsembudsmand er særlig ansvarlig for turisme;
- Lovgivning;
- Kompetence til at fremme og støtte turistprojekter og udviklingsforanstaltninger;
- Kontrol med de lokale turistkontorers gennemførelse af disse.

OFFENTLIGE/PRIVATE INSTITUTIONER

**PÅ
NATIONALT
PLAN**

ÖSTERREICH WERBUNG (det nationale østrigske turistkontor - ANTO)

En sammenslutning af det føderale økonomiministerium, de ni delstater og den østrigske turistindustri (repræsenteret af kontoret for økonomiske anliggender), der har til formål at fremme turismen i Østrig på hjemmemarkedet og i udlandet.

(på nationalt plan)

KURATORIUM DES ÖSTERREICHISCHEN FREMDEN-
VERKEHRS (Fondsbestyrelse for østrigsk turisme)

Ansvarsområde:

- Koordineringsudvalg for staten, delstaterne og det føderale økonomiske kontor.

BÜRGES. Det føderale økonomiministeriums bank til administration af støtteordninger for SMV inden for turisterhvervet.

**PÅ
REGIONALT
PLAN**

LANDESFREMDENVERKEHRSVERBÄNDE (regionale sammenslutninger) - sammenslutninger af turistkontorer fra forskellige regioner.

Ansvarsområde:

- Fælles reklame- og markedsføringsaktiviteter.

**PÅ LOKALT
PLAN**

LOKALE FREMDENVERKEHRSBÜROS (lokale turistinformationskontorer)

Ansvarsområde:

- Oplysninger om overnatningsmuligheder og lokale begivenheder;
- Reklame- og markedsføringsaktiviteter på lokalt plan.

DEN PRIVATE SEKTOR

**PÅ
NATIONALT
PLAN**

ÖSTERREICHISCHER KURORTE- UND HEILBÄDER-
VERBAND (den østrigske sammenslutning af kur- og
spabade).

HOTELTREUHAND GmbH (turistinvesterings-tjenester).

ÖSTERREICHISCHER REISEBÜROOVERVAND (den
østrigske sammenslutning af rejsebureauer).

ÖSTERREICHISCHE HOTELIERVEREINIGUNG (den
østrigske hotelsammenslutning).

BUND ÖSTERREICHISCHER GASTLICHKEIT - restauranter
(den østrigske gæstgiversammenslutning).

BELGIEN

OFFENTLIGE INSTITUTIONER

PÅ NATIONALT PLAN

INTET KOMPETENT MINISTERIUM

PÅ REGIONALT PLAN

VLAANDEREN

VLAAMS MINISTER VAN KUULTUR EN BRUSSELS
AANGELEGENHEDEN (minister for kulturelle anliggender og
Bruxelles).

VLAAMS COMMISSARIAT GENERAL VOOR TOERISME
- VCGT (det flamske turistkontor)

Ansvarsområde:

- Udarbejdelse og gennemførelse af turismelovgivning
vedrørende hoteller, campingpladser, social turisme og
rejsebureauer;
- Økonomisk støtte til turistsektoren med henblik på udvikling
af turistinfrastruktur og turistaktiviteter i Flandern;
- Udvikling og forvaltning af egne investeringsprojekter i
turistsektoren;
- Forskning, planlægning, udvikling og markedsføring, både i
Belgien og i udlandet, af turismen i Flandern samt i Bruxelles
og omegn;
- Samarbejde med "Office de Promotion du Tourisme"
vedrørende markedsføring, reklamefremstød, drift af otte
nationale turistkontorer i udlandet og turistkontoret i Bruxelles.

VLAAMSE ADVIESRAAD VOOR TOERISME (det flamske
turistrådgivningskontor)

Ansvarsområde:

- Rådgivning om alle politiske spørgsmål inden for VCGT's
kompetenceområde;
- Nedsættelse af seks tekniske udvalg.

BRUXELLES

MINISTRE POUR TRAVAUX PUBLICS, COMMUNICA-
TIONS, RENOVATION DES SITES D'ACTIVITES
ECONOMIQUES DESAFFECTES, SANTE ET TOURISME /
MINISTER VOOR OPENBARE WERKEN,
COMMUNICATIE, ECONOMISCHE HEROPLEVING,
GEZONDHEID EN TOERISME (minister for offentlige
arbejder, kommunikation, økonomisk genoprettelse, sundhed og
turisme).

(Bruxelles)

COMMISSARIAT GENERAL AU TOURISME - CGT
(turistkontoret i Bruxelles).

Efter den 1. januar 1994 forvaltes turisme to steder, i Bruxelles og Wallonien. Man er derfor ved at etablere CGT-administrationer i de fransk- og flamsktalende sprogsamfund i Bruxelles.

WALLONIE

MINISTRE POUR ECONOMIE, PME, TOURISME, RELATIONS EXTERIEURES, COMMERCE EXTERIEUR ET PATRIMOINE (minister for økonomi, SMV, turisme, eksterne relationer, udenrigshandel og den nationale arv).

COMMISSARIAT GENERAL DU TOURISME - CGT
(turistkontoret for Wallonien).

Ansvarsområde:

- Udarbejdelse og gennemførelse af turismelovgivning (hoteller, rejsebureauer, ferieparker og turisme i landdistrikter og social turisme);
- Turismeudvikling, tildeling af støtte til social turisme, markedsføring, hotelombygninger og -udvikling samt turistbygninger (kun hoteller, overnatning i det fri og overnatning uden forplejning).

OFFICE DE PROMOTION DU TOURISME - OPT
(turistfremmekontor)

Ansvarsområde:

- Markedsføring af regionerne Wallonien og Bruxelles: strategi, aktioner rettet mod handel og offentligheden i Belgien samt mod de otte udenlandske markeder.

Sammen med VCGT ansvarlig for:

- Forvaltning af de otte nationale turistkontorer i udlandet;
- "Maison du Tourisme" i Bruxelles;
- Fremme af forretningsturisme i Belgien.

CONSEIL SUPERIEUR DU TOURISME (det høje udvalg for turisme).

Ansvarsområde:

- Rådgivning i forbindelse med alle lovforslag, der vedrører turisme;
- Nedsættelse af seks "COMITES TECHNIQUES", der er ansvarlige for turistsammenslutninger i provinsen; byer og landsbyer, turistkontorer; turisme i landdistrikter; budgetturisme; virksomheder, der tilbyder overnatningsmuligheder; rejsebureauer, overnatningsmuligheder i det fri samt social turisme.

**OST-
KANTONE**

MINISTER - "MINISTERPRÄSIDENT" (præsident for det tysktalende samfund)

VERKEHRSAMT DER OSTKANTONE - VAK
(transportkontoret)

Ansvarsområde:

- Markedsføring, reklame, information, ikke lovgivning.

**PÅ LOKALT
PLAN**

10 FEDERATIONS PROVINCIALES/PROVINCIALE
FEDERATIES (provinsforbund)

Ansvarsområde:

- Fremme af turisme i provinsen samt turistinformation.

PLAATSELIJK BUREAUS VOOR TOERISME /
SYNDICATS D'INITIATIVES (lokale turistkontorer).

Ansvarsområde:

- Information om lokale landsbyer.

DANMARK

OFFENTLIGE INSTITUTIONER

PÅ NATIONALT PLAN

ERHVERVSMINISTER

ERHVERVSMINISTERIET

Hovedområder:

- Strategisk planlægning og udvikling af turisme;
- Juridiske aspekter;
- Etablering af gode forhold for turisterhvervet, herunder forhandlinger med andre ministerier og organisationer;
- Arbejde for bevaring og udvikling af kultur- og naturarven i samarbejde med andre relevante myndigheder;
- Administration af et "branchenetværk".

DANMARKS TURISTRÅD - (en markedsføringsorganisation for turisme)

Ansvarsområde:

- Koordinering af foranstaltninger til fremme af Danmark som turistmål i udlandet og i Danmark (omfatter både fritids- og forretningsturisme);
- Analyse og forvaltning af markeder samt udvikling af nye markeder.

TURIST POLITISK KONTAKTUDVALG.

Udvalget er en rådgivende gruppe for ministeren. Udvalgets medlemmer er repræsentanter for de største turistorganisationer og andre relevante organisationer. Det fungerer som politisk forum til drøftelse af bredt definerede turistrelaterede emner.

PÅ REGIONALT PLAN

AMTSKOMMUNER

Ansvarsområde:

- Udvikling af regionale strategier og koordinering med andre politiske områder.

**PÅ LOKALT
PLAN**

KOMMUNER

Hovedaktiviteterne omfatter:

- Information og tjenesteydelser til turister gennem turistbureauer;
- Lokale strategier og udvikling.

TURISTBUREAUER

Hovedopgaver:

- Information, rådgivning osv.;
- Reservation af hotelværelser.

OFFENTLIGE/PRIVATE INSTITUTIONER

**PÅ
REGIONALT
PLAN**

TURISTEKSPORTGRUPPER

Turisteksportgrupper består af deltagere fra både den private og den offentlige sektor.

Hovedopgaver:

- Markedsføring i udlandet og i Danmark af det geografiske område, eksportgruppen dækker;
- Udvikling af turisme i regionen.

KONGRESBUREAUER

Der er etableret kongresbureauer i de fire største byer i Danmark.

Hovedopgaver:

- Reklamefremstød;
- Hjælp til arrangementernes praktiske gennemførelse.

DEN PRIVATE SEKTOR

**PÅ
NATIONALT
PLAN**

TURISMENS FÆLLESRÅD

En paraplyorganisation for den private industri (f.eks. større hotelkæder, SAS osv.).

Fællesrådet fungerer som partner og rådgiver for turistministeriet.

Det koordinerer aktiviteter i turismeindustrien.

**PÅ LOKALT
PLAN**

TURISTFORENINGER

Ansvarsområde:

- Drift af de lokale turistbureauer i samarbejde med de lokale myndigheder;
- Oprettelse af et forum til drøftelse af udviklingen af den lokale turisme.

FINLAND

OFFENTLIGE INSTITUTIONER

PÅ NATIONALT PLAN

ULKOASIANMINISTERIÖ (minister for udenrigshandel)
KAUPPA- JA TEOLLISUUSMINISTERIÖ
(erhvervsministeriet)

KAUPPAOSASTO (handelsministeriet)

Ansvarsområde:

- Koordinering og gennemførelse af turistpolitik;
- Forvaltning af det finske turistråd;
- Internationalt samarbejde.

YRITYSKEHITYSOSASTO (ministeriet for erhvervsudvikling)

Ansvarsområde:

- Udvikling og finansiering af små og mellemstore virksomheder.

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ (miljøministeriet)

Ansvarsområde:

- Integration af miljøpolitik;
- Planlægning af anvendelse af områder;
- Naturbevaring;
- Udendørs rekreative aktiviteter;
- Bevaring af kulturarven og naturen.

LIKENNEMINISTERIÖ (transport- og kommunikationsministeriet)

Ansvarsområde:

- Transport;
- Telekommunikation.

OPETUSMINISTERIÖ (undervisningsministeriet)

Ansvarsområde:

- Erhvervsuddannelse inden for turisme;
- Ungdomsturisme.

(på nationalt plan)

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ (landbrugs- og skovbrugsministeriet)

Ansvarsområde:

-Administration af statsejede områder: rekreation, fiskeri og jagt.

SISÄSIAINMINISTERIÖ (indenrigsministeriet)

Ansvarsområde:

- Regional turismeudvikling.

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ (ministeriet for sociale anliggender og sundhed)

Ansvarsområde:

- Social turisme.

KULUTTAJAVIRASTO (national forbrugeradministration)

Ansvarsområde:

- Forbrugeranliggender vedrørende turisme;
- Overvågning af et garantisystem vedrørende pakkerejser.

MATKAILUN EDISTÄMISKESKUS (det finske turistråd)

Et regeringsorgan, hvis bestyrelsesmedlemmer hovedsagelig kommer fra turistindustrien. Formanden er viceminister for handels- og industriministeriet.

Ansvarsområde:

- Markedsføring af turisme i Finland, både for finske og udenlandske turister;
- 14 turistbureauer i udlandet.

EU-ASIAIN KOMITEAN ALAINEN

MATKAILUPALVELUT JAOSTO (EØS/EU-underudvalg for turisttydelser)

Dette organ består af repræsentanter for handels- og industriministeriet, udenrigsministeriet, transport- og kommunikationsministeriet, miljøministeriet, det finske turistråd, den nationale forbrugeradministration, sammenslutningen af finske lokalmyndigheder, hotel- og restaurationsrådet, sammenslutningen af regionale turistorganisationer, sammenslutningen af finske rejsebureauer, sammenslutningen af finske skibsredere og Finnair.

Ansvarsområde:

- Forslag og koordinering.

**PÅ
REGIONALT
PLAN**

LÄÄNINHALLITUKSET (statslige provinskontorer)

Ansvarsområde:

- Turistrelaterede spørgsmål.

MAAKUNNAN LIITOT (regionalråd)

Nedsat af kommunerne med henblik på varetagelse af anliggender vedrørende turisme.

Ansvarsområde:

- Udvikling af initiativer i lighed med dem, der tages inden for rammerne af EU's strukturfonde.

**PÅ KOMMU-
NALT PLAN**

Alle kommuner er medlem af sammenslutningen af finske lokalmyndigheder.

De større kommuner har turistkontorer, turistanligger behandlet af erhvervslivet i de øvrige kommuner.

DEN PRIVATE SEKTOR

**PÅ
NATIONALT
PLAN**

MATKAILUN KOULUTUS- JA TUTKIMUSKESKUS
(center for turistundersøgelser - CTS)

Ansvarsområde:

- Frømme af turisterhvervet på regionalt, nationalt og internationalt plan;
- Indsamling og formidling af information;
- Forskning i turisme;
- Løring af rejsebureauer;
- Uddannelse til ansættelse og ydelse af tjenester inden for turismeområdet.

HOTELLI- JA RAVINTOLANEUVOSTO (hotel- og restaurationsrådet)

Paraplyorganisation for hotelkæder og private virksomheder.

KESKUSKAUPPAKAMARI (det centrale handelskammer)

Mindre rolle i udviklingen af turisme.

SUOMEN MATKATOIMISTOALAN LIITTO
(sammenslutningen af finske rejsebureauer)

Paraplyorganisation for rejsearrangører og rejsebureauer.

SUOMEN VARUSTAMOYHDISTYS (sammenslutningen af finske rederier)

Paraplyorganisation for finske rederier.

(på nationalt
plan)

LINJA-AUTOLIITTO (den finske sammenslutning af
busselskaber)

Paraplyorganisation for finske busselskaber.

SUOMEN RETKEILYMAJAJÄRJESTÖ (sammenslutningen af
finske ungdomsherberger)

Paraplyorganisation for ungdomsherberger.

SUOMEN MATKAILULIITTO (den finske
rejsesammenslutning)

Ansvarsområde:

- Forvaltning af campingpladser, der hører ind under
sammenslutningens nationale net.

LOMARENGAS (feriekæden)

Den største hytteudlejningssammenslutning i Finland.

HELSINKI - FINLANDS KONGRESBUREAU

Paraplyorganisation for kongres- og konferencebyer, -centre og
-tjenesteydere.

FINLAND FESTIVALS

Paraplyorganisation for større kulturbegivenheder.

AUTOLIITTO (Finlands Automobil- og Touringklub)

SUOMEN LATU (den finske skisammenslutning)

SF-CARAVAN

Forbrugerorganisationer, der leverer oplysninger og
tjenesteydelser vedrørende turisme til deres medlemmer.

MATKAILUASIAMIEHET SUUOMEN OPASLIITTO
(turistorganisation og sammenslutning af finske turistguider)
Faglige organisationer.

PÅ
REGIONALT
PLAN

SOUMA - SUOMEN MATKAILUN

ALUEORGANISAATIOIDEN YHDISTYS (sammenslutning af
regionale turistorganisationer)

Paraplyorganisation for regionale turistorganer.

FRANKRIG

OFFENTLIGE INSTITUTIONER

PÅ NATIONALT PLAN

MINISTRE DE L'EQUIPEMENT, DES TRANSPORTS ET
DU TOURISME (minister for infrastruktur, transport og
turisme)

MINISTERE DE L'EQUIPEMENT, DES TRANSPORTS ET
DU TOURISME - DIRECTION DU TOURISME (ministeriet
for infrastruktur, transport og turisme, direktoratet for turisme)

Ansvarsområde:

- Lovgivningsmæssige beføjelser;
- Internationale relationer;
- Forvaltning af økonomipolitik samt kontrol med
regionalpolitik;
- Aktiviteter vedrørende reklamefremstød;
- Finans- og budgetbeføjelser.

COMITE INTERMINISTERIEL POUR LE TOURISME
SOCIAL (tværministerielt udvalg for social turisme)

AGENCE NATIONALE DU CHEQUE VOYAGE (nationalt
organ for rejsechecks) - hører under le Ministère de l'Economie
et du Tourisme.

Hovedaktiviteter:

- Fremme af social turisme;
- Høring.

CONSEIL NATIONAL DU TOURISME (det nationale
turistråd) - består af repræsentanter fra erhvervslivet og lokale
myndigheder og hører under den minister, der er ansvarlig for
turisme.

Hovedaktiviteter:

- Rådgivende organ vedrørende turistspørgsmål;
- Kontrollerer kvaliteten af det arbejde, der udføres i
turistindustrien;
- Inddragelse af fagfolk fra branchen i udfærdigelsen af den
nationale politik.

**PÅ
REGIONALT
PLAN**

DELEGATIONS REGIONALES AU TOURISME
(statstjenester - regionale kontorer for den nationale
centraladministration)

Ansvarsområder:

- Deltagelse i gennemførelsen af turistmelovgivning;
- Planlægning af anvendelsen af offentlige midler, budgetmæssig og finansiell styring af planlægningskontrakter;
- Rådgivning for rådsmedlemmer og erhvervsdrivende
- Økonomisk overvågning.

COMITES REGIONAUX DU TOURISME (regionale
turistudvalg)

Ansvarsområde:

- Udvikling og opfølgning af den regionale plan for turisme og fritidsaktiviteter;
- Markedsføring af regionen i Frankrig og udlandet;
- Budgetplanlægning og planlægningskontrol;
- Økonomisk styring.

**COMMISSION REGIONALES D'ACTIVITES
TOURISTIQUES** (rådgivningsudvalg) - oprettet ved lov
(13.07.92), består af repræsentanter fra den offentlige og
private sektor.

- Rådgivende organ vedrørende alle emner knyttet til turisme.

PREFECTURES DE DEPARTEMENT
(departmentsadministrationer)

Ansvarsområde:

- Gennemførelse af national lovgivning.

COMITES DEPARTEMENTALES DU TOURISME
(departmenternes turistudvalg)

Ansvarsområde:

- Bidrager til udvikling, fremme og markedsføring af turistprodukter i samarbejde med erhvervsdrivende og andre berørte organer.

**COMMISSIONS DEPARTEMENTALES D'ACTIONS
TOURISTIQUES** (rådgivende turistudvalg for departementerne)

Ansvarsområder:

- En rådgivende rolle i disciplinære spørgsmål og klassifikationer;
- Administrative beføjelser vedrørende udøvelse af kommercielle turistaktiviteter.

OFFENTLIGE/PRIVATE INSTITUTIONER

PÅ NATIONALT PLAN

MAISON DE LA FRANCE - (partnerskab mellem den nationale administration, de lokale myndigheder og industrien, nedsat under direktoratet med ansvar for turisme)

Ansvarsområde:

- Reklamefremstød for Frankrig i udlandet.

AGENCE FRANCAISE D'INGENIERIE TOURISTIQUE (AFIT) - (offentligt organ under staten)

Ansvarsområde:

- Udvikling af turismeprodukter på hjemme- og eksportmarkedet.

OBSERVATOIRE NATIONAL DU TOURISME (det nationale turistobservatorium)

Hovedaktiviteter:

- Socio-økonomisk analyse af turisme;
- Statistik.

TYSKLAND

OFFENTLIGE INSTITUTIONER

PÅ NATIONALT PLAN

DEUTSCHER BUNDESTAG (Forbundsdagen) - Et parlamentsudvalg for turisme blev nedsat i 1991.

Hovedaktivitet:

- Forberedelse af beslutninger på forbundsdagsplan.

WIRTSCHAFTSMINISTER (økonomiminister)

PARLAMENTARISCHER STAATSEKRETÄR IM BMWi
(statssekretær i forbundsoekonomiministeriet)

BUNDEMINISTERIUM FÜR WIRTSCHAFT - BMWi
(økonomiministeriet)

Turistenhed i generaldirektoratet for virksomhedspolitik, tjenesteydelses-, forsknings- og teknologipolitik i forbundsministeriet.

Ansvarsområde:

- Koordinering af interesser på forbundsplan: (udenrigsforhold, retsvæsen, transport og miljø);
- Udvikling af politiske retningslinjer og forbedring af erhvervsmiljøet, udarbejdelse og opretholdelse af rammeforhold;
- Forbedring af effektiviteten og konkurrenceevnen i den tyske turistindustri (navnlig SMV);
- Udformning af aktiviteter i delstaterne. Samarbejde med det rådgivende turistudvalg;
- Repræsenterer Tyskland i EU og internationale organisationer.

OFFENTLIGE/PRIVATE INSTITUTIONER

PÅ NATIONALT PLAN

DT. ZENTRALE FÜR TOURISMUS - DZT (den nationale, tyske turistorganisation) - Et organ med offentlige og private medlemmer (sammenslutninger fra den private sektor), der modtager midler til den offentlige og private sektor; bestyrelsen består af repræsentanter for industrien, forbundsministerierne og delstaterne. Den officielle turistorganisation er ansvarlig for reklamefremstød i udlandet.

Aktiviteterne omfatter:

- Strategisk markedsføringsplanlægning for Tyskland som turistmål, navnlig for internationale gæster;
- Varetager de nationale turistkontorers og tysk turismes interesser i nationale og internationale organer.

(på nationalt plan)

DEUTSCHER FREMDENVERKEHRSVERBAND e.V. - DFV (den tyske sammenslutning af regionale turistorganisationer) - En sammenslutning, der beskæftiger sig med udvikling og fremme af turisme for tyskere i Tyskland. DFV er medlem af DZT.

Aktiviteterne omfatter:

- Varettagelse af medlemmernes interesser på nationalt plan;
- Repræsentation af egne medlemmer i DZT;
- PR og markedsførings tjenester ydes til medlemmerne.

DEN PRIVATE SEKTOR

**PÅ
NATIONALT
PLAN**

DEUTSCHER REISEBÜROVERBAND - DRV (den tyske sammenslutning af rejsebureauer og rejsearrangører)

Aktiviteterne omfatter:

- Varettagelse af medlemmernes interesser på nationalt og internationalt plan;
- Specialydelser til medlemmerne (rådgivning om spørgsmål vedrørende ledelse, økonomi, uddannelse og markedsføring).

DEUTSCHER HOTEL- UND GASTSTÄTTENVERBAND - DEHOGA (den tyske hotel- og restaurationssammenslutning)

Aktiviteterne omfatter:

- Varettagelse af medlemmernes interesser (økonomi, arbejdsforhold, faglige forhold osv.) på nationalt plan;
- Der ydes hjælp til medlemmerne på områder som reklamefremstød/markedsføring og lederuddannelse.

DEUTSCHER BÄDERVERBAND e.V. - DBV (Den tyske sammenslutning af spa-badesteder og kursteder)

Aktiviteterne omfatter:

- Varettagelse af medlemmernes interesser på nationalt plan;
- Støtte til og udvikling af spa- og kur-turisme;
- Bevarelse af natur- og rekreativ ressourcer;
- Støtte til videnskabelig forskning;
- Udvikling af kvalitetsstandarder.

VERBAND MITTELSTÄNDISCHER REISEUNTERNEHMEN asr (sammenslutning af uafhængige rejsebureauer og rejsearrangører).

BUNDESVERBAND DEUTSCHER OMNIBUSUNTERNEHMEN (sammenslutning af tyske busselskaber).

INTERNATIONALER BUSTOURISTIK VERBAND, RDA (international sammenslutning for busturisme).

(på nationalt plan)

DEUTSCHES FREMDENVERKEHRSPRÄSIDIUM (den tyske sammenslutning for turist- og rejseindustrien)

Aktiviteterne omfatter:

- Varetagelse af den tyske turistindustri fælles interesser over for forbundsdag og regering;
- Teoretisk arbejde med udvikling af fremtidens turistpolitik.

OFFENTLIGE INSTITUTIONER

PÅ
REGIONALT
PLAN

DELSTATSPARLAMENTER OG -REGERINGER

(Parlamentsudvalg og økonomiministerier)

Hovedopgaver:

- Førende rolle på delstatsplan i forbindelse med turisme;
- Støtte til infrastrukturudvikling;
- Støtteordninger for SMV inden for turisme og rejsemål (spabade og sociale anliggender, markedsføring og forskning).

LANDES- UND REGIONALFREMDENVERKEHRS-
VERBÄNDE (turistsammenslutning for de tyske delstater og regioner).

GRÆKENLAND

OFFENTLIGE INSTITUTIONER

PÅ NATIONALT PLAN

ΥΠΟΥΡΓΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (turistminister)
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (turistministeriet)

Ansvarsområde:

- styring og koordinering af den nationale, græske turistorganisation og dens lokale kontorer;
- udvikling og gennemførelse af turistpolitik;
- det græske hotelforbund;
- statens skole for turisterhvervet.

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (EOT)
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (den nationale, græske turistorganisation - GNT0)

Dette er det væsentligste organ for gennemførelse og udarbejdelse af programmer for udvikling og koordinering af turismerelaterede aktioner.

Ansvarsområde:

- Reklamefremstød for Grækenland - på hjemmemarkedet og i udlandet;
- Afholdelse af kulturbegivenheder;
- Etablering af turismens infrastruktur;
- Information til turistindustrien (f.eks. rejsecarrangører osv.) og turister;
- Licens til og kontrol med hoteller, alle turistfaciliteter, rejsebureauer og turisterhverv.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΟΤ

GNT0's bestyrelse består af formanden og sekretæren, en repræsentant for kulturministeriet og fire repræsentative medlemmer for turistsektoren, udvalgt af ministeren.)

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ
(DEN GRÆSKE HOTELSAMMENSLOTNING - XEE)

Repræsenterer græske hotelejere og rådgiver GNT0.

PÅ LOKALT PLAN

11 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ Ε.Ο.Τ. Ε.Ο.Τ.
(11 REGIONALE GNT0-BESTYRELSER)

Ansvarsområde:

- Drift af turistkontorer;
- Oplysninger om turisme både til branchen selv (f.eks. rejsecarrangører) og rejsende på hjemmemarkedet og i udlandet.

ISLAND

OFFENTLIGE INSTITUTIONER

PÅ NATIONALT PLAN

RÁHERRA FERAMÁLA (turistminister).
SAMGÖNGURADUNEYTIÓ (ministeriet for kommunikation,
transport og turisme)

Ansvarsområde :

- Koordinering;
- Repræsentation på internationalt plan.

OFFENTLIGE/PRIVATE INSTITUTIONER

PÅ NATIONALT PLAN

FERAMÁLARÁ ÍSLANDS (Islands turistråd)

23 medlemmer (fem medlemmer udpeges af ministeren og 18 af branchen selv.)

Ansvarsområde:

- Afvikling og planlægning af turistaktiviteter i Island;
- Markedsføring og PR i udlandet;
- Internationale relationer;
- Rådgivning og hjælp til leverandører af turistydelse og koordinering af deres aktiviteter;
- Miljøinitiativer;
- Styling af kvaliteten på turistydelse;
- Drift af kontorer i udlandet.

PÅ LOKALT PLAN

LOKALE KONTORER

- Fremme af turisme i regionen;
- Informationsydelse.

IRLAND

OFFENTLIGE INSTITUTIONER

PÅ NATIONALT PLAN

MINISTER FOR TOURISM AND TRADE (turist- og handelsminister)

DEPARTMENT OF TOURISM AND TRADE - TOURISM DEPARTMENT (Turist- og handelsministeriet - turistdepartementet)

Ansvarsområde:

- Formulering af politik;
- Finansiering og overvågning af ansvarlige organer;
- Overordnet koordinering af "Operational Programme for Tourism" (det operationelle turismeprogram), herunder udgifter til et vist antal statslige departementer og organer samt initiativer inden for den private sektor.

BOARD FAILTE EIREANN (BFE)
(det irske turistråd)

Organ, der er ansvarligt for fremme og udvikling af turisme på hjemmemarkedet (irske og udenlandske turister) gennem gennemførelse af regeringspolitikken.

Ansvarsområde:

- Administration af støtteordninger til udvikling af overnatningsfaciliteter ved hjælp af midler fra nationale fonde og EU-fonde;
- Markedsføring i udlandet og markedsundersøgelser;
- Koordinering af branchens aktiviteter;
- Overvågning af kvalitet og standarder.

COUNCIL FOR EDUCATION, RECRUITMENT AND TRAINING FOR THE HOTEL, CATERING AND TOURIST INDUSTRY (CERT) (rådet for uddannelse, ansættelse og oplæring for hotel-, restaurations- og turistindustrien)

Ansvarsområde:

- Uddannelse af nytilkomne inden for hotel-, restaurations- og turistindustrien;
- Efteruddannelse.

INSTITUTIONER I DEN OFFENTLIGE/PRIVATE SEKTOR

PÅ NATIONALT PLAN

TOURISM COUNCIL (turistråd) - Et rådgivende organ under forsæde af turistministeren, bestående af 24 medlemmer, der repræsenterer regeringsdepartementer, statsorganer og større turistsektorer, f.eks. Aer Lingus, det nationale luftfartselskab.

Ansvarsområde:

- Nationalt forum for samråd mellem turistindustrien, statslige turistkontorer og regeringsdepartementer;
- Rådgivende organ for turistministeren - fungerer gennem tre ekspertarbejdsgrupper, hvor man fokuserer på centrale områder, som har betydning for turismens udvikling. De pågældende områder er adgang, markedsføring samt produktkvalitet og -udvikling.

PÅ REGIONALT PLAN

6 REGIONAL TOURISM ORGANISATIONS (RTO'er) (6 regionale turistorganisationer, etableret og overvåget af BFE).

Ansvarsområde:

- Information og tjenesteydelser til turister gennem et nationalt net af turistinformationskontorer;
- Regional markedsføring;
- Udarbejdelse af regionale og lokale turistudviklingsplaner;
- Tilskyndelse til miljøbevidsthed;
- Forudgående bedømmelse af investeringsprojekter, hvortil der søges økonomisk støtte;
- Inspektion af overnatningsmuligheder og kontrol med standarder;
- Forvaltning af de kommunale turistudvalg;
- Afholdelse af et årligt regionalt forum for alle udvalg.

PÅ LOKALT PLAN

COUNTY TOURISM COMMITTEES (kommunale turistudvalg - nye institutionelle strukturer, der er under etablering, og som er baseret på amtsgrænserne.)

Ansvarsområde:

- Fremme og koordinering af turistprojekter på lokalt plan;
- Udarbejdelse af amtslige turistaktionsplaner, der skal medtages i de regionale turistplaner udarbejdet af RTO'erne.

(på lokalt plan) SHANNON FREE AIRPORT DEVELOPMENT COMPANY LIMITED (SFADCO) (aktieselskab til udvikling af lufthavnen i Shannon) - Fungerer som RTO for Shannon-regionen.

Ansvarsområde:

- Fremme og udvikling af aktiviteter vedrørende luftfartselskabers ydelser, passagertrafik og godstrafik gennem Shannon lufthavn;
- Udvikling og markedsføring af SFADCO-ejede turistprodukter i udlandet.

ITALIEN

OFFENTLIGE INSTITUTIONER

PÅ NATIONALT PLAN

SOTTO-SEGRETARIO DI STATO ALLE PRESIDENZA
DEL CONSIGLIO (viceminister ved statsrådet)

PRESIDENZA DEL CONSIGLIO DEI MINISTRI -
DIPARTIMENTO DEL TURISMO (formand for statsrådet -
turistdepartementet)

Ansvarsområde:

- Definition af overordnet politik, navnlig vedrørende internationale forhandlinger og aftaler;
- Deltagelse i definitionen og gennemførelsen af lokale aktiviteter;
- Retningslinjer for og koordinering af aktiviteterne i regionerne og lovgivning vedrørende turisterhvervet;
- Indsamling og udarbejdelse af statistiske oplysninger;
- Kontrol med relevante, nationale organer: ACI (automobillklub), CAI (alpinklub) og ENIT (det nationale turistråd).

ENTE NAZIONALE ITALIANO PER IL TURISMO - ENIT
(det italienske statslige turistkontor)

Ansvarsområde:

- Planlægning og gennemførelse af fremstød i udlandet.

PÅ REGIONALT PLAN

ASSESSORATO (regionalt "ministerium") i alle regioner

Ansvarsområde:

- Planlægning og gennemførelse af turistudvikling og alle administrative beføjelser til regulering af sektoren.

PÅ LOKALT PLAN

AZIENDA DI PROMOZIONE TURISTICA (turistfremmeråd).
I nogle regioner kan det dække hele området.

PRO-LOCO (lokal afdeling)

PROVINCIA (distrikt)

COMMUNE (kommune)

Ansvarsområde:

- Fremme og forvaltning af lokale ressourcer.

LUXEMBOURG

OFFENTLIGE INSTITUTIONER

PÅ NATIONALT PLAN

MINISTRE DU TOURISME (turistminister)

MINISTERE DU TOURISME (turistministeriet)

Ansvarsområde:

- Gennemførelse af det 5. femårsprogram for udvikling af turistinfrastrukturen;
- Gennemførelse af projekter fra kommunerne, turistkontorerne, moderniseringsprojekter for hotelbranchen og miljøprojekter;
- Internationale relationer og grænseoverskridende samarbejde;
- Gårdferieprojekt;
- Bevaring af den kulturelle arv;
- Forbedring af informationsmuligheder såsom databaser;
- Undersøgelser af turistinfrastrukturen;
- Campingferier;
- Cykelstier;
- Afholdelse af turistmesser i udlandet;
- Kongresturisme;
- Ungdomsherberger;
- Forvaltning af lokale turistkontorer.

OFFICE NATIONAL DU TOURISME (det nationale turistkontor)

- Markedsanalyser;
- Reklamefremstød (reklamekampagner, udstillinger osv.);
- Uddannelse af ansatte i turistbranchen.

NEDERLANDENE

OFFENTLIGE INSTITUTIONER

PÅ NATIONALT PLAN

STAATSECRETARIS VOOR ECONOMISCHE ZAKEN
(økonomiminister)
MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN - Afdeling
Tourisme
(økonomiministeriet - turistdepartementet)

Ansvarsområde:

- Koordinering, udarbejdelse og gennemførelse af turistpolitik;
- Samarbejde med følgende ministerier: velfærd, offentlig sundhed og kultur, transport og offentlige anlæg, landbrug, naturforvaltning og fiskeri;
- Økonomisk ansvar for NBT - det nederlandske turistråd, der arbejder for fremme af turisme i Nederlandene og udlandet;
- Internationale relationer og repræsentation i internationale organisationer.

MINISTERIE VAN LANDBOUW NATUURBEHEER EN
VISVANGST (ministeriet for landbrug, naturforvaltning og
fiskeri)

Ansvarsområde:

- Fremme af friluftrekreation.

INSTITUTIONER I DEN OFFENTLIGE/PRIVATE SEKTOR

PÅ NATIONALT PLAN

NEDERLANDSBUREAU VOOR TOERISME - NBT (det
nederlandske turistråd)

Ansvarsområde:

- 50-50 samfinansiering fra branchens og regeringens side;
- Forøgelse af antallet af indenlandske og udenlandske turister.

KONINKLIJKE NEDERLANDSE TOERISTENBOND -
ANWB (den kongelige, nederlandske turistsammenslutning) -
en forbrugerorganisation til fremme af turisme og
fritidsaktiviteter.

Ansvarsområde:

- Udarbejdelse og indførelse af klassifikationssystemer;
- Forbrugeroplysning og undersøgelser;
- Internationale prissammenligninger.

(på nationalt
plan)

STICHTING TOERISME & RECREATIE (turist- og
fritidsfonden) - AVN (ANWB, VVV, NBT)

- Nedsat af ovenstående tre organisationer til koordinering af
fremstød for indlandsturisme.

**PÅ LOKALT
PLAN**

VERENIGINGEN VOOR VREEMDELINGEN VERKEER
(sammenslutning af lokale turistkontorer)

- 400 lokale turistkontorer, 15 regionale "fremstøds"-kontorer;
- Forskellige initiativformer, budgetter og personale (de mindre
er afhængige af frivilligt personale).

NORGE

OFFENTLIGE INSTITUTIONER

PÅ NATIONALT PLAN

NÄRINGS - OG ENERGIDEPARTEMENT (ministeriet for
industri og energi, departementet for industripolitik)

Ansvarsområde:

- Officiel turistpolitik;
- Interdepartmentalt samarbejde;
- Større rentabilitet i turistindustrien;
- Grundlæggelse af det nationale turistråd (NORTRA), den norske turistindustris centrale markedsføringsorgan.

INTERDEPARTMENTAL GRUPPE FOR
TURISTSPØRSMÅL I EØS

Ansvarsområde:

- Koordinering af turistpolitik.

PÅ REGIONALT PLAN

KOMMUNER KONTORER

PORTUGAL

OFFENTLIGE INSTITUTIONER

PÅ NATIONALT PLAN

MINISTERIO DO COMERCIO E TURISMO (handels- og turistministeriet)

SECRETERIA DE ESTADO DO TURISMO (turistminister)

Ansvarsområde:

- Generaldirektorat for turisme (se nedenfor);
- Nationalt institut for uddannelse inden for turisme (se nedenfor);
- Generelt inspektorat for spilleaktiviteter (kontrol med og drift af spilleaktiviteter);
- National turistvirksomhed (ENATUR, SA) (ledelse og drift af "Pousadas"-kæden, udnyttelse af den nationale arv til turistformål);
- Turistfond (til fremme af investeringer i form af bevillinger til sektoren);
- Investeringer, handel og turisme - ICEP (turistinformation og reklamefremstød, PR, teknisk bistand);
- Koordinering mellem de nationale og regionale myndigheder.

DIRECÇÃO GERAL DO TURISMO (generaldirektorat for turisme)

Ansvarsområde:

- Organisation og udbredelse af dokumentation om portugisisk turisme;
- Forvaltning og beskyttelse af turistressourcer og den nationale, kulturarv;
- Udvikling og forvaltning af turisttjenesteydelser;
- Definition af turistpolitikken;
- Reklamefremstød.

INSTITUTO NACIONAL DE FORMAÇÃO TURÍSTICA
(nationalt institut for uddannelse inden for turistsektoren)

Ansvarsområde:

- Fremme og koordination af (videre)uddannelse for arbejdsgivere i turistindustrien;
- Fremme af turisterhvervet i udlandet.

(på nationalt
plan)

COMITÉ CONSULTIVO DE TURISMO (rådgivende
turistudvalg)

Ansvarsområde:

- Høring af og koordinering mellem departementet, turistregionerne og offentligheden samt repræsentanter fra den private del af turistindustrien.

**PÅ LOKALT
PLAN**

DEPARTAMENTOS REGIONAIS E LOCAIS DE TURISMO
(regionale og lokale turistdepartementer)

Ansvarsområde:

- Regionale turistressourcer og den lokale arv;
- Fremme af turisme på hjemmemarkedet og i udlandet.

SPANIEN

OFFENTLIGE INSTITUTIONER

PÅ NATIONALT PLAN

COMISION INTERMINISTERIAL DE TURISMO
(regeringsorgan nedsat ved kongeligt dekret af 14. januar 1994).

Ansvarsområde:

- Udvikling af tættere koordinering mellem de forskellige regeringsdepartementer i den nationale administration om emner vedrørende turisme;
- Nedsættelse af arbejdsgrupper, der skal beskæftige sig med turistrelaterede emner;
- Gennemgang af alle aktioner og foranstaltninger, der kan få betydning for turismen.

MINISTRO DE COMERCIO Y TURISMO (handels- og turistminister)

MINISTERIO DE COMERCIO Y TURISMO (handels- og turistministeriet)

Ansvarsområde:

- Koordinering af alle turistrelaterede politikker i de forskellige ministerier og den offentlige administration;
- Evaluering og formulering af regeringens grundlæggende aktionsplaner;
- Regulering af akademiske kvalifikationer i forbindelse med turisme;
- Internationale og diplomatiske relationer;
- Turiststatistik.

(på nationalt plan)

SECRETARIA GENERAL DE TURISMO (generalsekretariat for turisme).

Ansvarsområde:

- Gennemførelse og administration af regeringens turistpolitik;
- Kontrol med regeringens turisttjenester;
- Koordinering af udlandsturistpolitikken mellem staten og de autonome regioner;
- Koordinering og fremme af eksterne reklameaktiviteter og -initiativer i den offentlige og den private sektor;
- Fastlæggelse af generelle retningslinjer til fremme af turisme i udlandet; udarbejdelse af det årlige "generelle program til fremme af udlandsturisme" til fordel for de autonome regioner;
- Gennemførelse af arkitekturprojekter, der omfatter Paradores de Turismo (den offentlige hotelkæde);
- Økonomisk støtte til virksomheder til gennemførelse af turistfremstød i udlandet samt adgang til nye turistmarkeder;
- Statsstøtte til virksomheder i forbindelse med iværksættelse og udvidelse af kommercielle aktiviteter i udlandet;
- Uddannelse inden for turisterhvervet - dette ansvarsområde deles med de autonome regioner;
- Statistik, undersøgelser og evaluering af markedstendenser.

DIRECCION GENERAL DE ESTRATEGIA TURISTICA
(generaldirektorat for turiststrategi)

Ansvarsområde:

- Koordinering af turistrelaterede forhold og kompetenceområder mellem de autonome regioner og territoriale enheder.
- Internationale relationer;
- Udarbejdelse af internationale instrumenter såsom konventioner;
- Administration af midler til turistprojekter;
- Undersøgelser af de forskellige aspekter og virkninger af turisme, navnlig for den berørte sektors infrastrukturer;
- Udvikling af turistprojekter (fornyelse af sektoren, nye fremstødsordninger osv.);
- Statsstøtte til virksomheder og offentlige eller private spanske institutioner: analyse af virksomhedens bidrag, produkter og destination.

(på nationalt plan)

DIRECCION GENERAL DE PROMOCION TURISTICA (generaldirektorat for fremme af turisme)

Ansvarsområde:

- Fremme af turisme og markedsføringsaktiviteter i udlandet i henhold til anvisninger fra Secretaría General de Turismo på grund af sektorens vigtighed for den nationale økonomi;
- Integreret præsentation af det spanske turismeudbud med vægten lagt på de forskellige regioners særpræg;
- Gennemførelse af informationskampagner, PR, reklamer og samarbejde med pressen;
- Offentliggørelse af trykt materiale, fremstilling af audio-visuelt informationsmateriale;
- Distribution af turistinformation i Spanien og udlandet;
- Etablering af turistrelaterede databanker;
- Deltagelse i turistudstillinger og -messer;
- Samarbejde med lokaladministrationer og den lokale industri.

OFICINAS ESPAÑOLAS DE TURISMO EN EL EXTRANJERO (spanske turistkontorer i udlandet)

Ansvarsområde:

- Fremstød og markedsføringsaktiviteter i udlandet efter TURESPAÑA's anvisninger;
- Samarbejde med de autonome regioner om disses reklamefremstød i udlandet, der skal være i overensstemmelse med det overordnede program for turistfremstød i udlandet.

INSTITUTO DE ESTUDIOS TURISTICOS (institut for turistundersøgelser)

Ansvarsområde:

- Indsamling af dokumentation, information og undersøgelser vedrørende turisme;
- Ekspertbistand vedrørende markedsundersøgelser og uddannelse af menneskelige ressourcer;
- Udvikling af distributionssystemer og formidling af oplysninger.

ESCUELA OFICIAL DE TURISMO (den officielle turistskole)

- Den nationale turistskole til uddannelse af ansatte i turisterhvervet og leverandører af turisttjenester.

PARADORES DE TURISMO (offentlig hotelkæde)

Ansvarsområde:

- Kvalitetskontrol af overnatningssteder for turister;
- Beskyttelse af den nationale kulturarv og miljøet.

**PÅ
REGIONALT
PLAN**

"CONSEJERIAS" (administrative regionalråd i de autonome provinser)

Ansvarsområde:

- Turistfremstød og -planlægningsaktiviteter på regionalt plan;
- Kontrol med virksomhedernes turistaktiviteter.

**PÅ LOKALT
PLAN**

MUNICIPALIDAD (kommunen)

Ansvarsområde:

- Fremme af turistaktiviteter på lokalt plan.

DEN PRIVATE SEKTOR

**PÅ
NATIONALT
PLAN**

CONFEDERACION ESPAÑOLA DE ORGANIZACIONES EMPRESARIALES - CEOE (den spanske branchesammenslutning)

Ansvarsområde:

- Repræsentation af turistindustrien som en arbejdsmarkedsorganisation;
- Aktiv deltagelse i udarbejdelsen af en turistpolitikker.

SVERIGE

OFFENTLIGE INSTITUTIONER

PÅ NATIONALT PLAN

NÄRINGSMINISTER (erhvervsminister)

NÄRINGSDEPARTEMENTET (erhvervsministeriet)

Ansvarsområde:

- Varetagelse af den svenske turistbranches interesser i internationale organisationer;
- Udvikling af samarbejde mellem stat og industri.

OFFENTLIGE/PRIVATE INSTITUTIONER

PÅ NATIONALT PLAN

STYRELSEN FOR SVERIGEBILDEN

(Image of Sweden - nedsat af regeringen)

Image of Sweden's bestyrelse består hovedsagelig af repræsentanter for erhvervslivet og reklamebranchen.

Ansvarsområde:

- Strategisk planlægning af reklameaktiviteter;
- Evaluering af gennemførte reklameaktiviteter;
- Internationale kontakter inden for turistverdenen;
- Formidling af informationer om Sverige i udlandet.

TRAVEL AND TOURISM COUNCIL Inc. ("Next Stop SWEDEN") - nedsat ifølge en rigsdagsbeslutning. Virksomheden omfatter store dele af turistsektoren.

Ansvarsområde:

- Praktisk gennemførelse af fælles reklameaktiviteter på vegne af Image of Sweden;
- Administration af kontorer i udlandet, der har til formål at fremme turismen i Sverige.

SVERIGES EXPORTRÅD (Sveriges eksportråd)

- Leverandør af ydelser til Image of Sweden.

SVENSKA INSTITUTET (det svenske institut)

- Leverandør af ydelser til Image of Sweden.

PÅ REGIONALT/L OKALT PLAN

Fællesaktioner mellem kommuner og turistindustrien med henblik på at lede kontorer med informationstjenester, der gennemfører reklameaktiviteter. Koordinerede aktioner på nationalt og regionalt plan.

DET FORENDE KONGERIGE

OFFENTLIGE INSTITUTIONER

PÅ NATIONAL T PLAN

MINISTER - SECRETARY OF STATE FOR NATIONAL
HERITAGE (minister for den nationale arv)

MINISTERIET - DEPARTEMENT OF NATIONAL
HERITAGE (ministeriet for den nationale arv)

Ansvarsområde:

- Turistpolitikken for England;
- Samordning af den britiske turistpolitik.

MINISTER FOR TOURISM (turistminister)

Ansvarsområde:

- Daglig koordinering.

DEPARTEMENT OF NATIONAL HERITAGE (departementet
for den nationale arv) - Turistdivisionen er inddelt i to
afdelinger.

Afdeling 1

Ansvarsområde:

- Sponsorering af turistindustrien i England;
- Koordinering på departementsplan af emner som
liberalisering;
- Turistrepræsentation på internationalt plan.

Afdeling 2

Ansvarsområde:

- Alle emner vedrørende den britiske turistmyndighed og det
britiske turistråd;
- Turiststatistik udarbejdet i en turistenhed under det nationale
statistikkontor;
- Turisme i England;
- Fremme af indenlandsk og udenlandsk turisme;
- Koordinering af forbindelsen mellem de forskellige
departementer;
- Repræsenterer den britiske turistindustri over for udlandet og
internationale organisationer;
- Finansiering af the British Tourist Authority (BTA) (den
britiske turistmyndighed), der er ansvarlig for reklamefremstød
for Storbritannien i udlandet, og som skal fremme udviklingen
af turistfaciliteter i Storbritannien;
- Finansiering af the English Tourist Board (ETB) (det
engelske turistråd), der er ansvarligt for udvikling og fremme
af turismen i England.

(på nationalt plan)

REGIONAL UNIT of the Department of National Heritage
(den regionale enhed under departementet for den nationale arv)

Ansvarsområde:

- Koordinering mellem regionale organer, f.eks. turistbureauer, kunst- eller sportsråd med henblik på at skabe tættere forbindelser og begrænse antallet af overlappende foranstaltninger;
- Rådgivning af miljøministeriet vedrørende finansiering af projekter gennem den Europæiske Fond for Regionaludvikling.

BRITISH TOURIST AUTHORITY - BTA (den britiske turistmyndighed)

(Finansieres af departementet for den nationale arv og råder over 32 kontorer og repræsentanter i udlandet).

Ansvarsområde:

- Markedsføring af Storbritannien i udlandet;
- Udvikling af turistfaciliteter i Storbritannien.

PÅ LANDEPLAN

MINISTER - SECRETARY OF STATE FOR WALES
(minister for Wales)

WELSH OFFICE (ministeriet for Wales)

Ansvarsområde:

- Turisme i Wales;
- Finansiering af the Wales Tourist Board (turistrådet i Wales)

MINISTER - SECRETARY OF STATE FOR SCOTLAND
(minister for Skotland)

SCOTTISH OFFICE (ministeriet for Skotland)

Ansvarsområde:

- Turisme i Skotland;
- Finansiering af the Scottish Tourist Board (turistrådet i Skotland)

MINISTER - SECRETARY OF STATE FOR NORTHERN IRELAND (minister for Nordirland)

DEPARTMENT OF ECONOMIC DEVELOPMENT
(NORTHERN IRELAND) (departement for økonomisk udvikling (Nordirland))

Ansvarsområde:

- Turisme i Nordirland;
- Finansiering af the Northern Ireland Tourist Board (turistrådet i Nordirland)

ENGLISH TOURIST BOARD - ETB (Turistrådet i England)

(Finansieres af departementet for den nationale arv.)

Ansvarsområde:

- Udvikling og fremme af turisme i England;
- Informationer om turismen i England.

(på landeplan) WALES TOURIST BOARD - WTB (turistrådet i Wales)

(Finansieres af ministeriet for Wales.)

Ansvarsområde:

- Udvikling og fremme af turismen i Wales;
- Informationer om turismen i Wales.

SCOTTISH TOURIST BOARD - STB (turistrådet i Skotland)

(Finansieres af ministeriet for Skotland.)

- Udvikling og fremme af turismen i Skotland;
- Informationer om turismen i Skotland.
- Fremme og markedsføring af Skotland i udlandet i samarbejde med BTA.

NORTHERN IRELAND TOURIST BOARD - NITB
(turistrådet i Nordirland)

(Finansieres af departementet for økonomisk udvikling - Nordirland.)

Ansvarsområde:

- Udvikling af turistfaciliteter i Nordirland,
- Informationer om turisme i Nordirland;
- Fremme og markedsføring af Nordirland i udlandet.

PÅ LOKALT PLAN

LOKALE MYNDIGHEDER

Ansvarsområde:

- Tilvejebringelse af faciliteter;
- Fremme, udvikling og markedsføring af turismen i området;
- Finansiering og drift af turistinformationscentre;
- Påvirkning af turismens udvikling gennem planlægningsprocesser;
- Støtte til de regionale turistråd.

TOURIST INFORMATION CENTRES
(turistinformationscentre)

(Finansieres og drives hovedsagelig af de lokale myndigheder.)

Ansvarsområde:

- Finansieres og drives hovedsagelig af de lokale myndigheder;
- Turistinformationstjenester;
- Reservationstjenester;
- Indsamling af tal fra turistinformationscentrene til brug for de regionale turistråd og andre.

OFFENTLIGE/PRIVATE INSTITUTIONER

PÅ REGIONALT PLAN

11 REGIONAL TOURIST BOARDS (RTBs) FOR ENGLAND
(11 regionale turistråd for England.)

Ansvarsområde:

- Gennemførelse af programmer på vegne af det engelske turistråd;
- Varetager den private sektors og de lokale myndigheders interesser;
- Driver et net af 570 turistinformationscentre i landet.

32 AREA TOURIST BOARDS FOR SCOTLAND (32
egnsturistråd for Skotland.)

(De varetager den private sektors og de lokale myndigheders interesser.)

Ansvarsområde:

- Gennemførelse af programmer under det skotske turistråd;
- Rådgivningstjenester vedrørende turisme til industrien samt information til turister.

PÅ LOKALT PLAN

TRAINING AND ENTERPRISE COUNCILS - TECs
(uddannelses- og virksomhedsråd)

(I Wales og England)

Finansieres af regeringen. Turistindustrien er repræsenteret i disse råds bestyrelser.

Ansvarsområde:

- Leverer informationer, rådgivning og uddannelse til SMV;
- Uddannelse inden for området, der fører til National Vocational Qualification (NVQS) (nationalt turistdiplom);
- Kontakt med de regionale turistråd.

LOCAL ENTERPRISE COUNCILS - LECs (lokale
virksomhedsråd)

Samme ansvarsområder som turistinformationscentrene. Kun i Skotland.

DEN PRIVATE SEKTOR

PÅ NATIONALT PLAN

BRITISH HOSPITALITY ASSOCIATION (den britiske hotel-
og restaurationssammenslutning)

Repræsenterer hovedsagelig hoteller, restauranter og lignende. Velorganiseret, indflydelsesrig gruppe, der driver lobbyvirksomhed over for regeringerne på vegne af medlemmerne. Tager initiativer i forbindelse med uddannelse og kvalitetsstandarder.

(på nationalt
plan)

TOURISM SOCIETY (turistsammenslutning)

Medlemmer er de væsentligste repræsentanter for den britiske turistindustri.

**PÅ
REGIONALT
PLAN**

Ansvarsområde:

- Lobbyvirksomhed over for regeringen; fremlægger branchens synspunkter om turisme;
- Rådspørger både officielt og uofficielt regeringen;
- JICTOURS-initiativet - sigter mod at øge kvaliteten af statistikker, branchen råder over.

**ASSOCIATION OF LARGE VISITOR ATTRACTIONS -
ALVA (sammenslutningen af større turistattraktioner)**

Varetager større britiske turistattraktioners interesser over for regeringen.

**3 REGIONAL TOURIST COMPANIES FOR WALES (3
regionale turistvirksomheder for Wales)**

(Nyligt oprettede organer inden for den private sektor)

Ansvarsområde:

- Koordinering af turistaktiviteterne på lokalt plan;
- Varetager turistindustriens interesser.

BILAG 4

SKEMA OVER, HVOR MEGET DER I FÆLLESSKABSSTØTTERAMMERNE VAR AFSAT TIL TURISMEN I PERIODEN 1989-1993

LAND	Mål nr. 1 (1989-93)	Mål nr. 2 (1989-93)*	Mål nr. 5 (1989-93)	I ALT
GRÆKENLAND	243,6	-	-	243,60
SPANIEN	182	-	17,68	199,68
FRANKRIG	34,3	44,1	105,6	184,00
IRLAND	188,6	-	-	188,60
ITALIEN	786	24,7	51,2	861,90
PORTUGAL	203	-	-	203,00
STORBRITANNIEN	46,2	173,9	5,8	225,90
DANMARK	-	0,5	-	0,50
TYSKLAND	-	5,7	-	5,70
NEDERLANDENE	-	10,1	9	19,10
BELGIEN	-	12,9	4,4	17,30
LUXEMBOURG	-	-	0,4	0,40
I ALT	1683,7	271,9	194,08	2149,68

* Mål nr. 2 (1992-1993): 156,2 mio. ECU

ORDLISTE

Schengen-aftalerne og konventionen om deres anvendelse	Aftaler, der blev undertegnet den 14. juni 1985 af Tyskland, Belgien, Frankrig, Luxembourg og Nederlandene, om gradvis afskaffelse af kontrollen ved de fælles grænser. Konventionen om anvendelsen af Schengen-aftalerne blev undertegnet den 12. juni 1990 af de samme medlemslande. Italien (27. november 1990), Spanien og Portugal (25. juni 1991) og Grækenland (6. maj 1992) har efterfølgende tiltrådt aftalerne og konventionen om deres anvendelse.
BNP	Bruttonationalprodukt
EF	Det Europæiske Fællesskab
EFRU	Den Europæiske Fond for Regionaludvikling
EFT	De Europæiske Fællesskabers Tidende
ESF	Den Europæiske Socialfond
ENVIREG	Fællesskabsinitiativ vedrørende miljø
EUGFL	Den Europæiske Udviklings- og Garantifond for Landbruget
Eurostat	De Europæiske Fællesskabers Statistiske Kontor
FORCE	Fællesskabets handlingsprogram til styrkelse af efter- og videreuddannelse
FTU-rammeprogram	Fællesskabets rammeprogram for forskning og teknologisk udvikling
IMPACT	Handlingsplan for etablering af et marked for informationstjenester
INTERREG	Fællesskabsinitiativ vedrørende grænseområder
LEADER	Fællesskabsinitiativ vedrørende udvikling af landdistrikterne
OECD	Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling
OUVERTURE	Net for samarbejde med østeuropæiske regioner
PACTE	Europæisk grænseoverskridende handlingsprogram
PE	Europa-Parlamentet
PETRA	Handlingsprogram for erhvervsuddannelse af unge og forberedelse af unge til arbejds- og voksenlivet
RAFAEL	Handlingsprogram til beskyttelse og bevaring af kulturarven
RECITE	Fællesskabsprogram for regioner og byer i Europa
REGIS	Fællesskabsinitiativ vedrørende regioner med meget perifer beliggenhed (isolerede regioner)
WTO	World Tourism Organization
ØSU	Det Økonomiske og Sociale Udvalg

ISSN 0254-1459

KOM(95) 97 endelig udg.

DOKUMENTER

DA

16

Katalognummer : CB-CO-95-143-DA-C

ISBN 92-77-87678-6

Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer
L-2985 Luxembourg